

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 12. "Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika"**

Zagreb, 23. srpnja 2008.

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

**POGLAVLJE 12. – SIGURNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNA
POLITIKA**

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 12. "Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika" kakva je na snazi 1. lipnja 2008. godine te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja EU, s izuzetkom pojedinih odredbi Direktive Vijeća 91/174/EEZ od 25. ožujka 1991. kojom se utvrđuju zootehnički i rodovnički zahtjevi za trgovinu čistokrvnim životinjama, te kojom se izmjenjuju i dopunjuju Direktive 77/504/EEZ i 90/425/EEZ, Direktive Vijeća 1999/74/EZ od 19. srpnja 1999. kojom se utvrđuju minimalni standardi zaštite kokoši nesilica, Direktive Vijeća 2002/53/EZ od 13. lipnja 2002. o jedinstvenoj sortnoj listi poljoprivrednoga bilja, Direktive Vijeća 2002/55/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju na tržište sjemena povrća, Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni prehrambenih proizvoda te Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskoga parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. kojom se utvrđuju posebna pravila higijene hrane životinjskog podrijetla, za čiju primjenu Hrvatska traži prijelazna razdoblja i izuzeća od pune primjene.

Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra rujan 2009. godine ciljnim razdobljem dovršetka pregovora o pristupanju EU.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II.a. Općenito

Zakonom o hrani (NN 46/07) preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 178/2002. Hrvatska je preuzela sva načela sadržana u navedenoj Uredbi. U Hrvatskoj je za procjenu rizika i obavještavanje o rezultatima odgovorna Hrvatska agencija za hranu (HAH), dok je za upravljanje rizikom i obavještavanje o rezultatima odgovorno Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (MPRRR).

MPRRR je određeno nadležnim tijelom za sigurnost i higijenu hrane i hrane za životinje te za organizaciju službenih kontrola i predstavlja kontaktnu točku prema Europskoj komisiji.

Nadležno tijelo je odgovorno za organizaciju kontrola i osiguranje učinkovite i efektivne koordinacije između svih tijela uključenih u provođenje službenih kontrola. Ono je također nadležno za pripremu višegodišnjeg nacionalnog plana kontrole te za pripremu godišnjih izvješća o provođenju službenih kontrola. U MPRRR formirana je nova Uprava za sigurnost i kakvoću hrane koja je nadležna za koordinaciju poslova vezanih uz sigurnost hrane i organizaciju službenih kontrola hrane.

U području sigurnosti hrane, nadležnost za donošenje, usklađivanje i tumačenje propisa, temeljem Zakona o hrani podijeljena je između MPRRR i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS). Svi propisi koje donosi MZSS donose se uz suglasnost MPRRR-a.

U odnosu na službene kontrole hrane i hrane za životinje, Zakonom o hrani je definirana podjela nadležnosti između različitih inspekcija MPRRR-a i MZSS-a.

Zakonom su također propisane pojedine nacionalne odredbe koje se odnose na Hrvatsku agenciju za hranu i kaznene odredbe predviđene za kršenje pojedinih odredbi Zakona.

Vezano uz zaštitne mjere za hranu neživotinjskog podrijetla, Hrvatska u ovom trenutku preuzima odredbe pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo putem naredbi koje donosi ministar zdravstva i socijalne skrbi. Provedba je u nadležnosti granične sanitarne inspekcije.

II.b. Veterinarstvo

Sustav nadzora na unutarnjem tržištu

Zakonodavni okvir

Veterinarske kontrole još nisu u potpunosti u skladu s pravnom stečevinom EU u ovom području (Direktive 90/425/EEZ i 89/662/EEZ).

Institucionalni okvir

Vlada Republike Hrvatske donijela je u ožujku 2008. godine novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/08). Njome je izmijenjeno ustrojstvo nadležnog tijela u području veterinarstva te su osnovane dvije uprave: Uprava za veterinarstvo i Uprava za veterinarske inspekcije. Sukladno novom unutarnjem ustrojstvu MPRRR-a, Uprava za veterinarske inspekcije nadležna je za djelatnosti iz područja nadzora na unutarnjem tržištu.

Sustav nadzora pri uvozu

Zakonodavni okvir

Sustav nadzora pri uvozu u Republiku Hrvatsku uređen je Zakonom o veterinarstvu (NN 41/07) i sljedećim podzakonskim propisima:

- Pravilnik o načinu obavljanja veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola živih životinja u prometu preko granice Republike Hrvatske (NN 147/04), koji je većim dijelom usklađen s Direktivom 91/496/EEZ;
- Pravilnik o načinu obavljanja veterinarsko-zdravstvenog pregleda i kontrola proizvoda životinjskog podrijetla u prometu preko granice Republike Hrvatske (NN 147/04), koji je većim dijelom usklađen s Direktivom 97/78/EZ;
- Pravilnik o izdavanju veterinarsko-zdravstvenih svjedodžbi za žive životinje i proizvode životinjskog podrijetla u međunarodnom prometu (NN 134/05), koji je djelomično usklađen s Direktivom 96/93/EZ;

- Pravilnik o popisima životinja i proizvoda koji podliježu pregledu u graničnim inspekcijskim postajama (NN 97/07), koji je usklađen s Odlukom 275/2007/EZ;
- Pravilnik o detaljnom načinu obavljanja veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola živih životinja u prometu preko granice Republike Hrvatske (NN 2/07), koji je usklađen s Odlukom 97/794/EZ;
- Pravilnik o uvjetima za odobrenje graničnih veterinarskih postaja odgovornih za veterinarske preglede proizvoda koji se unose u Republiku Hrvatsku iz trećih zemalja (NN 72/08), koji je usklađen s Odlukom 2001/812/EZ;
- Pravilnik o dokumentu za prijavljivanje veterinarsko-zdravstvenog pregleda životinja koje ulaze u Republiku Hrvatsku (NN 82/06), koji je većim dijelom usklađen s Uredbom (EZ) br. 282/2004;
- Pravilnik o dokumentu za prijavljivanje veterinarsko-zdravstvenog pregleda pošiljaka životinjskog podrijetla koje ulaze u Republiku Hrvatsku (NN 129/06), koji je većim dijelom usklađen s Uredbom (EZ) br. 136/2004.

Institucionalni okvir

Granična kontrola u Republici Hrvatskoj provodi se trenutno na 26 Graničnih veterinarskih postaja (GVP), od čega su na 17 GVP veterinarski inspektori stalno prisutni, a na 9 GVP dolaze po pozivu. Inspekcijsku kontrolu provode 53 granična veterinarska inspektora s načelnikom sektora granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa na čelu.

Objekti i prostorije na GVP-ima u kojima veterinarski inspektori obavljaju preglede i kontrole i s tim vezane postupke, nisu u skladu s pravnom stečevinom EU.

Visina pristojbi za granične veterinarske kontrole još nije usklađena s minimalnim pristojbama propisanim Uredbom (EZ) br. 882/2004.

Nadležno tijelo za provođenje sustava nadzora pri uvozu je MPRRR, a unutar njega Uprava za veterinarske inspekcije. U okviru Uprave ustrojen je Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa koji provodi sustav nadzora. Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa je podijeljen na dva odjela: Odjel granične veterinarske inspekcije i Odjel za međunarodni promet i analizu rizika. Unutar Odjela za međunarodni promet i analizu rizika osnovana su dva nova odsjeka: Odsjek za promet s državama članicama EU i Odsjek za promet s državama koje nisu članice EU. Odjel granične veterinarske inspekcije podijeljen je na 17 odsjeka – graničnih veterinarskih postaja.

Označavanje i registracija životinja

Zakonodavni okvir

Označavanje goveda, svinja, ovaca i koza u Republici se Hrvatskoj provodi od 1994. godine, ali do 2003. godine bez registracije njihova premještanja u jedinstvenoj bazi podataka.

Usklađivanje s pravnom stečevinom EU u području **označavanja i registracije goveda** započeto je krajem 2003. godine. Tijekom 2007. godine nastavljeno je daljnje usklađivanje sustava označavanja i registracije, i to prvenstveno izmjenama i dopunama zakonskog okvira (novi Zakon o veterinarstvu), a potom i donošenjem provedbenih propisa.

Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji goveda (NN 99/07, 41/08) je usklađen s Uredbama (EZ) br. 1760/2000, 494/98, 1082/2003, 509/1999, 2680/1999 te s Odlukama 2006/28/EZ i 2001/672/EZ.

Uz ovaj su Pravilnik objavljena i podrobna provedbena pravila.

U cilju unapređenja sustava i postizanja njegove pune operativnosti učinjeno je sljedeće:

- Izrađene su pisane procedure za postupanja u slučaju neprihvatanja podataka u bazu ili drugih mogućih nepravilnosti tijekom registracije goveda i njihovog premještanja;
- Svi relevantni podaci o zamjenama ušnih markica upisuju se u bazu podataka (Jedinstveni registar goveda);
- Provele su se potrebne izmjene i dopune računalnog programa kojima će se osigurati da se nepravilnosti pri registraciji premještanja životinja bilježe i označe kao takve, osobito glede kašnjenja pri registraciji dolazaka ili odlazaka, te prekoračenja propisanoga roka između događaja i upisa podatka.

Omogućio se uvid u sljedeće podatke iz baze Jedinstvenog registra goveda u svakome trenutku:

- učestalost zamjene ušnih markica po gospodarstvu,
- učestalost pojave nepravilnosti pri označavanju i registraciji goveda po gospodarstvu,
- broj tzv. "plutajućih životinja" u određenom vremenskom razdoblju.

Vezano uz **označavanje i registraciju svinja**, donesen je Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji svinja (NN 51/07) koji je usklađen s Direktivom 92/102/EEZ i Odlukom 2000/678/EZ te s Direktivom 64/432/EEZ u dijelu koji se odnosi na registar svinja.

Isporuka ušnih markica i prva registracija premještanja životinja u bazi podataka započela je krajem prosinca 2007. godine.

U području **označavanja i registracije ovaca i koza**, donesen je Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji ovaca i koza (NN 111/07) koji je usklađen s Uredbama (EZ) br. 21/2004 i 1505/2006 te s Odlukom 2006/968/EZ.

Uz ovaj su Pravilnik objavljena i podrobna pravila za njegovu provedbu.

Registracija premještanja u bazi podataka započela je 20. travnja 2008., a prijelazno razdoblje završava 30. listopada 2008.

Planira se elektronsko označavanje kao sekundarni način označavanja životinja rođenih nakon 1. siječnja 2009.

U području **označavanja i registracije kopitara**, Hrvatska je donijela Pravilnik o identifikaciji i registraciji kopitara (NN 74/07).

Institucionalni okvir

Temeljem Zakona o veterinarstvu, označavanje goveda, ovaca, koza i svinja je obvezno, a označavanje provode posjednici životinja, ovlaštene veterinarske organizacije i Hrvatski stočarski centar. Posjednici životinja su odgovorni za označavanje životinja te su dužni voditi

propisane evidencije i osigurati sljedivost. Nadležno tijelo za označavanje i registraciju životinja je MPRRR (Uprava za veterinarstvo), koje poslove vođenja Jedinog registra domaćih životinja (elektronske baze podataka) ugovorom povjerava Hrvatskom stočarskom centru.

Mjere kontrole zaraznih bolesti životinja

Zakonodavni okvir

Okvir za prenošenje pravne stečevine u ovom području u nacionalno zakonodavstvo osiguran je donošenjem Zakona o veterinarstvu, temeljem kojeg su doneseni provedbeni propisi iz područja kontrole bolesti životinja, kako slijedi.

- Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje slinavke i šapa (NN 133/06) preuzete su odredbe Direktive 2003/85/EZ;
- Pravilnikom o mjerama za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične svinjske kuge (NN 187/04) preuzete su odredbe Direktive 2001/89/EZ;
- Pravilnikom o Dijagnostičkom priručniku za klasičnu svinjsku kugu (NN 16/05, 62/08) preuzete su odredbe Odluke 2002/106/EZ;
- Pravilnikom o mjerama kontrole afričke svinjske kuge (NN 112/07) preuzete su odredbe Direktive 2002/60/EZ;
- Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica (NN 131/06) preuzete su odredbe Direktive 2005/94/EZ;
- Pravilnikom o mjerama kontrole newcastleske bolesti (NN 9/07) preuzete su odredbe Direktive 92/66/EZ;
- Pravilnikom o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti akvatičnih životinja (NN 42/08) preuzete su odredbe Direktive 2006/88/EZ;
- Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika (NN 103/04) preuzete su odredbe Direktive 2000/75/EZ;
- Pravilnikom za sprječavanje pojave, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (NN 39/07, 42/07) preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 999/2001;
- Pravilnikom za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (NN 105/06) preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 2160/2003;
- Pravilnikom o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza (NN 52/05) preuzete su odredbe Direktive 2003/99/EZ;
- Pravilnikom o shemi testiranja za smanjenje prisutnosti određenih serotipova salmonela u odraslih rasplodnih jata (rasplodna jata u proizvodnji) vrste *Gallus gallus* (NN 44/07) preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 1003/2005;
- Pravilnikom o shemi testiranja za smanjenje prisutnosti određenih serotipova salmonela u konzumnih nesilica vrste *Gallus gallus* (NN 107/07) preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 1168/2006;
- Pravilnikom o posebnim standardima kontrole u okviru nacionalnih programa salmonela u peradi (NN 72/08), preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 1177/2006;
- Pravilnikom o kontroli određenih bolesti životinja i mjerama koje se odnose na vezikularnu enterovirusnu bolest svinja (NN 115/07) preuzete su odredbe Direktive 92/119/EEZ;
- Naredba o dodatnim zahtjevima za nadziranje influence ptica u divljih ptica (NN 70/08), koja je usklađena s Odlukom 2005/731/EZ.

Institucionalni okvir

U srpnju 2008. godine, Hrvatska nema pojave bolesti s bivše liste A Svjetske organizacije za zdravlje životinja (*World Organisation for Animal Health - OIE*).

Za upravne i stručne poslove kontrole bolesti životinja nadležno je MPRRR. Unutar Sektora za zaštitu zdravlja životinja, Uprave za veterinarstvo, ustrojena su tri odjela: Odjel za veterinarsku epidemiologiju, Odjel za organizaciju veterinarske službe i označavanje životinja te Odjel za zaštitu životinja. Unutar Odjela za veterinarsku epidemiologiju ustrojena su četiri odsjeka: Odsjek za izradu programa kontrole, Odsjek za prijavu bolesti i izvješćivanje, Odsjek za krizno planiranje te Odsjek za zoonoze.

Nadzor provedbe kontrole bolesti životinja temeljem Zakona o veterinarstvu i odgovarajućih provedbenih propisa provodi veterinarska inspekcija koja djeluje u okviru Uprave za veterinarske inspekcije.

Sektor veterinarske inspekcije unutar Uprave za veterinarske inspekcije obavlja inspekcijski nadzor nad kontrolom zdravlja životinja. Inspekcijski nadzor provode državni veterinarski inspektori i službeni veterinari.

Mjere kontrole klasične svinjske kuge (KSK) se provode u skladu s odredbama Direktive 2001/89/EZ. Cijepljenje protiv KSK je zabranjeno od 1. siječnja 2005., a hranidba svinja pomijama je zabranjena od 28. studenog 2006. Zbog povremenih izbijanja KSK, Republika Hrvatska donijela je i provodi Akcijski plan za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične svinjske kuge domaćih i divljih svinja u Republici Hrvatskoj, a koji uključuje plan aktivnosti do 2010. godine. Daljnje provođenje mjera propisivat će se na temelju utvrđene epidemiološke situacije, u skladu s odredbama Direktive 2001/89/EZ.

Mjere kontrole goveđe spongiformne encefalopatije (GSE) provode se u skladu s odredbama Uredbe (EZ) br. 999/2001. Obvezno testiranje goveda provodi se brzim testovima u laboratoriju Hrvatskog veterinarskog instituta od 2001. godine. Zabrana hranidbe preživača mesno-koštanim brašnom podrijetlom od preživača na snazi je od 1997. godine. Zabrana korištenja proteina životinjskoga podrijetla u hranidbi svih životinja čije se meso koristi za prehranu ljudi, na snazi je od 2001. godine. Obvezno izdvajanje i neškodljivo uništavanje tkiva specifičanog rizika provodi se u skladu s odredbama navedene Uredbe. Hrvatska neće imati problema s provođenjem obveznog testiranja goveda na GSE kako je predviđeno odredbama pravne stečevine EU.

Praćenje zoonoza i uzročnika zoonoza provodi se u skladu s odredbama Direktive 2003/99/EZ čije su odredbe prenesene u Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza.

Hrvatski veterinarski institut (HVI) u Zagrebu je centralni veterinarski laboratorij u Hrvatskoj. U sklopu HVI djeluju i četiri regionalna laboratorija (Vinkovci, Križevci, Split, Rijeka) te Centar za peradarstvo u Zagrebu. Za dijagnostiku određenih bolesti odobreni su i laboratoriji Veterinarskog fakulteta i Bioinstitut Čakovec. Navedeni laboratoriji ispunjavaju uvjete za provođenje laboratorijskih metoda propisanih monitoring programima i drugim programima za kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja. Za svaku od bolesti pokrivenu pravnom stečevinom, Hrvatska ima jedan laboratorij s kapacitetima dostatnima za ispunjavanje zadaća nacionalnog referentnog laboratorija. Za pojedine laboratorijske metode određenih bolesti, HVI je u postupku povećanja kapaciteta.

U skladu sa zahtjevima pravne stečevine izrađeni su i revidiraju se Krizni planovi za postupanje u slučaju pojave sljedećih bolesti:

- klasična svinjska kuga;
- slinavka i šap;
- influenza ptica;
- goveđa spongiformna encefalopatija.

Hrvatska smatra da ima dostatne kapacitete za neškodljivo uništavanje lešina životinja.

Lista bolesti čije je prijavljivanje obvezno u Republici Hrvatskoj te način prijavljivanja i izvješćivanja, u skladu su s odredbama Direktive 82/894/EEZ koja je djelomično prenesena u hrvatsko zakonodavstvo. Djelomična usklađenost odnosi se na odredbu o unosu podatka u EU sustav prijave bolesti životinja (*Animal Disease Notification System – ADNS*), gdje pristup imaju samo države članice EU. Hrvatska je osigurala tehničke preduvjete za unos podatka u ADNS i do pristupanja EU će unositi podatke o pojavi bolesti životinja na svojem području na dobrovoljnoj osnovi.

Trgovina živim životinjama, sjemenom, jajnim stanicama unutar Zajednice

Slijedećim podzakonskim propisima preuzeta su pravila o trgovini živim životinjama, sjemenom, jajnim stanicama i zamecima unutar Zajednice:

- Pravilnik o veterinarsko-zdravstvenim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (NN 69/06), koji je većim dijelom usklađen s Direktivom 64/432/EEZ;
- Pravilnik o veterinarskim uvjetima za promet i uvoz sjemena goveda (NN 60/08), koji je usklađen s Direktivom 88/407/EEZ;
- Pravilnik o veterinarskim uvjetima koji se primjenjuju u prometu i uvozu zametaka goveda (NN 74/08), koji je usklađen s Direktivom 89/556/EEZ;
- Pravilnik o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti akvatičnih životinja (NN 42/08), koji je usklađen s Direktivom 2006/88/EZ.

Nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca

Područje nekomercijalnog kretanja kućnih ljubimaca uređeno je Pravilnikom o veterinarskim uvjetima za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca (NN 72/07, 102/07, 4/08, 30/08, 39/08, 52/08, 68/08). Navedenim pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 998/2003 i Odluke 2005/91/EZ. Odredbe Uredbe (EZ) br. 998/2003 u potpunosti će se početi primjenjivati od dana pristupanja Hrvatske EU.

Koristi se putovnica za kućne ljubimce, izrađena u skladu s Odlukom 2003/803/EZ, a razlikuje se samo u nazivu te izgledu prve stranice sa službenim obilježjima Republike Hrvatske.

Naredba o priznavanju cjepiva protiv bjesnoće (NN 39/08) preuzima odredbe Odluke 94/275/EZ.

Zabranjene tvari i kontrola rezidua

Zakonodavni okvir

Područje **zabranjenih tvari** uređeno je Naredbom o zabrani primjene na životinjama određenih beta-agonista te tvari hormonskog i tireostatskog učinka (NN 21/03).

Područje **monitoringa rezidua** uređeno je sljedećim podzakonskim propisima:

- Pravilnik o monitoringu određenih tvari i njihovih rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla (NN 79/08), preuzima odredbe Direktive 96/23/EZ te Odluka 97/747/EZ i 98/179/EZ;
- Pravilnik o provođenju analitičkih metoda i tumačenju rezultata (NN 2/05), koji preuzima odredbe Odluke 2002/657/EZ;
- Pravilnik o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja (NN 99/07), koji je preuzeo odredbe Uredbe (EZ) br. 882/2004.

Institucionalni okvir

Nadležno tijelo za provedbu monitoringa rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla je MPRRR (Uprava za veterinarstvo i Uprava za veterinarske inspekcije).

Godišnji Državni plan monitoringa rezidua (DPMR) u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla izrađuje Uprava za veterinarstvo prema Pravilniku o mjerama za monitoring određenih tvari i njihovih rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla (u skladu s odredbama Direktive 96/23/EZ).

Laboratorijske analize službenih uzoraka za monitoring rezidua po DPMR-u obavljaju Laboratorij za određivanje rezidua i Laboratorij za analitičku kemiju Hrvatskog veterinarskog instituta (HVI), Zagreb i Veterinarski Zavod Split, te u pojedinim slučajevima za analize određenih rezidua, drugi akreditirani laboratoriji s kojima su sklopljeni ugovori (Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba, *Istituto zooprofilattico sperimentale dell'Abruzzo e del Molise (IZS) "G. CAPORALE", Teramo, Campo Boario, Italy, Rijkskwaliteitsinstituut voor land-en tuinbouwproducten (RIKILT), Institute of Food Safety, Wageningen, the Netherlands*).

Analitičke metode za određivanje rezidua obavljaju se u skladu s Pravilnikom o provođenju analitičkih metoda i tumačenju rezultata, koji je usklađen s Odlukom 2002/657/EZ.

Laboratorij za određivanje rezidua trenutno provodi 27 analitičkih metoda, odnosno analize:

- Kloramfenikola i metabolita nitrofurana (EIA metode) iz skupine zabranjenih tvari (grupa A6);
- Iz B skupine tvari koje obuhvaćaju veterinarske lijekove: antibiotike (mikrobiološka metoda) te EIA metode sulfonamida, streptomcina, tetraciklina, neomicina, gentamicina, penicilina, ivermektina, enrofloksacina, tilozina, nikarbazina, azaperola i azaperona, kortikosteroida i diklaurila;

- Iz skupine kontaminanata (B3 skupina) teške metale (arsen, olovo, kadmij i živu) atomskom apsorpcijskom spektroskopijom (AAS metoda), aflatoksin M1 (EIA metoda) te organoklorne i organofosforne pesticide plinskom kromatografijom s masenom detekcijom (GC-MS).

Laboratorij za analitičku kemiju određuje tvari s anaboličkim učinkom (tvari skupine A) uz primjenu validiranih imunoenzimskih (ELISA) metoda kao *screening* metoda, a eventualno potrebne potvrđne metode se provode u laboratoriju IZS, Teramo u Italiji.

Hrvatski veterinarski institut je akreditiran sukladno normi HRN EN ISO17025.

Akreditirane su sljedeće metode:

1. Laboratorij za određivanje rezidua:

- Određivanje kloramfenikola EIA metodom;
- Orijehtacijska EIA metoda za određivanje ivermektina i abamektina;
- Orijehtacijska EIA metoda za određivanje sulfonamida: sulfametazina, sulfamerazina, - sulfisoksazola, sulfadiazina i sulfakloropiridazina.

2. Laboratorij za analitičku kemiju:

- Određivanje koncentracije dietilstilbestrola u urinu;
- Određivanje koncentracije klenbuterola u urinu.

Hrvatska još nije proglasila nacionalni referentni laboratorij za određivanje rezidua.

Laboratorij HVI-a za rezidue povezan je sa svim EU referentnim laboratorijima za određene skupine rezidua.

HVI je uključen u međunarodnu interlaboratorijsku provjeru ispravnosti rada kroz *proficiency* testove i interlaboratorijska ispitivanja.

Uvozni zahtjevi za žive životinje i proizvode životinjskog podrijetla

Hrvatsko zakonodavstvo u ovom trenutku još nije usklađeno s odredbama pravne stečevine EU u ovom području.

Dobrobit životinja

Zakonodavni okvir

Okvir za prenošenje EU zakonodavstva u nacionalno zakonodavstvo osiguran je donošenjem Zakona o zaštiti životinja (NN 135/06), na temelju kojega su donijeti provedbeni propisi iz pojedinih područja dobrobiti životinja.

Odredbe Uredbe (EZ) br. 1/2005 preuzete su u hrvatsko zakonodavstvo kroz Pravilnik o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka (NN 7/07).

Odredbe Uredbe (EZ) br. 1255/97 preuzete su u hrvatsko zakonodavstvo kroz Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati odmorišta za životinje (NN 37/08).

Odredbe Direktive 93/119/EZ preuzete su u hrvatsko zakonodavstvo kroz Pravilnik o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju (NN 39/08).

Odredbe Direktiva 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 91/629/EEZ, 91/630/EEZ, 2002/4/EZ te Odluke 2000/50/EZ prenesene su u Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama (NN 136/05).

Odredbe Odluke 2006/778/EZ prenesene su u Pravilnik o postupku prikupljanja podataka tijekom inspekcija na farmama (NN 74/08).

Odredbe Direktive 2007/43/EZ prenesene su u Pravilnik o određivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa (NN 79/08).

Institucionalni okvir

Za upravne i stručne poslove zaštite životinja nadležno je MPRRR, Uprava za veterinarstvo, a unutar nje Sektor za zaštitu zdravlja životinja odnosno Odjel za zaštitu životinja. U Odjelu su trenutno zaposlena dva djelatnika.

Nadzor provedbe Zakona o zaštiti životinja i na temelju njega donesenih provedbenih propisa provodi veterinarska inspekcija i granična veterinarska inspekcija koje djeluju u okviru Uprave za veterinarsku inspekciju.

Sektor veterinarske inspekcije u području zaštite životinja obavlja inspekcijski nadzor prema odredbama Zakona o zaštiti životinja. Inspekcijski nadzor provode državni veterinarski inspektori, službeni veterinari i druge ovlaštene osobe.

Zootehnika

Zakonodavni okvir

Području zootehnike u Republici Hrvatskoj je uređeno sljedećim zakonom i podzakonskim propisima:

- Zakon o stočarstvu (NN 70/97, 36/98, 151/03 i 132/06);
- Pravilnik o načinu vođenja popisa, izdavanju potvrda i dostavljanju izvješća pri oplođivanju domaćih životinja (NN 67/00);
- Pravilnik o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih ovaca i koza (NN 134/05);
- Pravilnik o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih goveda (NN 134/05);
- Pravilnik o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih kopitara (NN 134/05);
- Pravilnik o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih svinja (NN 134/05);
- Pravilnik o vođenju matičnih knjiga i uzgojnih upisnika te upisu uzgojno valjanih životinja (NN 164/04);
- Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati uzgojne organizacije za bavljenje uzgojem uzgojno valjanih životinja, te sadržaju očevidnika uzgojnih organizacija (NN 164/04);

- Pravilnik o uzgojnoj potvrdi o podrijetlu uzgojno valjanih goveda, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 114/07);
- Pravilnik o obliku i sadržaju rodovnika svinja čistih pasmina, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 114/07);
- Pravilnik o obliku i sadržaju potvrde o podrijetlu hibridnih svinja, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 114/07);
- Pravilnik o identifikaciji i registraciji kopitara (NN 74/07);
- Pravilnik o uvjetima upisa u uzgojni upisnik uzgojno valjanih hibridnih svinja (NN 53/08);
- Pravilnik o odobravanju za uzgoj uzgojno valjanih hibridnih svinja (NN 53/08);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih svinja (NN 64/08).

Zakonom o stočarstvu i navedenim podzakonskim propisima u najvećem dijelu preuzet je sadržaj Direktiva 77/504/EEZ, 87/328/EEZ, 88/661/EEZ, 90/118/EEZ, 90/119/EEZ, 89/361/EEZ, 90/427/EEZ, 91/174/EEZ, 94/28/EZ te Odluka 84/247/EEZ, 89/501/EEZ, 89/504/EEZ, 90/254/EEZ, 92/353/EEZ, 92/354/EEZ, 89/505/EEZ, 89/507/EEZ.

Institucionalni okvir

MPPRR je nadležno tijelo za izradu i provedbu propisa u ovom području.

Poslove uzgojno selekcijskog rada provodi Hrvatski stočarski centar, ustanova koju je osnovala Vlada Republike Hrvatske sa zadaćom da organizira i provodi uzgoj i selekciju svih vrsta domaćih životinja, te uzgojne udruge i savezi uzgajivača.

Od 1991. godine započinje organiziranje uzgajivača na način da se ponovno formiraju uzgojne udruge i savezi koji postupno preuzimaju poslove uzgojno selekcijskog rada koji danas obavlja Hrvatski stočarski centar, a odnose se na vođenje matičnih knjiga i provedbu uzgojnih programa.

Zakonom o stočarstvu, posebice njegovim izmjenama iz 2003. i 2006. godine, stvorene su pretpostavke za bržu promjenu sustava provedbe uzgojno selekcijskog rada gdje će uzgojne udruge i savezi preuzeti poslove vođenja uzgojno selekcijskog rada. Unatoč tome, ove se promjene još uvijek ne odvijaju željenim intenzitetom tako da je danas samo manji broj udruga i saveza preuzeo u potpunosti poslove uzgojno selekcijskog rada, a iz razloga nedostatnosti materijalnih sredstava, organizacijskih sposobnosti i kadrovskih potencijala.

U provedbi uzgojnog rada, uz poslove provedbe uzgojnog programa i vođenja matičnih knjiga, Hrvatski stočarski centar obavlja ispitivanje proizvodnih osobina životinja i testiranje rasplodnjaka, te izračun uzgojnih vrijednosti životinja. Za sve vrste domaćih životinja postoje posebni uzgojni programi gdje se planski izgrađuju nove genetski vrednije generacije.

Republika Hrvatska ostvaruje suradnju s međunarodnim organizacijama koje se bave genetskim unapređivanjem domaćih životinja kroz punopravno članstvo u Međunarodnom odboru za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (*International Committee for Animal Recording – ICAR*) i njegovom pododboru, Međunarodnoj službi za evaluaciju bikova (*International Bull Evaluation Service – INTERBULL*).

Troškovi u veterinarstvu

Zakonom o veterinarstvu utvrđen je pravni okvir za financiranje troškova u veterinarstvu iz državnog proračuna, a za koje je Odlukom 90/424/EEZ predviđen financijski doprinos Zajednice te su definirana pravila pod kojima se ti troškovi mogu financirati. Definirana je obveza nadležnog tijela da se isplata naknada za štete vlasnicima mora obaviti najkasnije u roku 90 dana od provedene mjere te su određeni slučajevi u kojima vlasnik nema pravo na naknadu štete.

Zakonom je određeno da se na posebnoj poziciji državnog proračuna osiguravaju sredstva za financiranje mjera zdravstvene zaštite životinja namijenjena za:

1. podmirenje troškova za suzbijanje određenih zaraznih ili nametničkih bolesti, i to:
 - isplatu naknada za usmrćene ili zaklane životinje te za uništene, odnosno oštećene predmete tijekom provođenja naređenih mjera,
 - preventivna cijepljenja i dijagnostička ispitivanja,
 - zaprečivanje zaraženog ili ugroženog područja,
 - dezinfekciju, dezinfekciju, deratizaciju,
 - troškove skupina veterinarima i drugih veterinarskih djelatnika,
 - uništavanje lešina životinja,
 - za nabavu i uskladištenje te nadopunjavanje minimalno potrebne opreme za krizne stožere, osnovane za provedbu kriznih planova,
2. osiguravanje zaliha cjepiva, odnosno njegova interventnog uvoza te pristup međunarodnim bankama cjepiva,
3. podmirenje troškova utvrđivanja pojave zarazne ili nametničke bolesti i laboratorijske dijagnostičke pretrage zaraznih ili nametničkih bolesti životinja.

Međunarodni sporazumi o veterinarskoj suradnji

Multilateralni sporazumi

Republika Hrvatska je stranka odnosno potpisnica sljedećih Konvencija Vijeća Europe:

- Europska konvencija za zaštitu životinja za klanje (NN MU 3/95). Konvencija je ratificirana 14. rujna 1994., a stupila je na snagu 15. ožujka 1995. godine u odnosu na Hrvatsku;
- Europska konvencija za zaštitu životinja koje se uzgajaju na poljoprivrednim domaćinstvima (NN MU 3/95). Konvencija je ratificirana 14. rujna 1994., a stupila je na snagu 15. ožujka 1995. godine u odnosu na Hrvatsku;
- Europske konvencije o zaštiti životinja tijekom prijevoza (potpisana 6. studenoga 2003. godine).

Bilateralni sporazumi

Republika Hrvatska je sklopila bilateralne ugovore sa sljedećim državama: Albanijom, Mađarskom, Slovenijom, Turskom, Poljskom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom, Crnom Gorom, Iranom, Makedonijom, Argentinom, Brazilom, Indijom, Austrijom, Belgijom, Ruskom Federacijom, Kinom i Kanadom.

Navedenim bilateralnim ugovorima uspostavlja se odnosno olakšava trgovina živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla, područje Republike Hrvatske štiti se od

unošenja zaraznih bolesti koje se njima mogu prenijeti, te se razvija suradnja na području veterinarstva.

Svaki bilateralni ugovor sadrži odredbu o mogućnosti otkazivanja ugovora i to diplomatskim putem uz notifikaciju druge ugovorne strane šest mjeseci prije prestanka važenja ugovora.

II.c. Stavljanje hrane i hrane za životinje na tržište

Zakonodavni okvir

Donošenjem Zakona o hrani (NN 46/07) i Zakona o veterinarstvu (NN 41/07) stvoreni su preduvjeti za daljnje usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije u području stavljanja hrane i hrane za životinje na tržište, kao i za uređivanje pojedinih područja na razini nacionalnog zakonodavstva.

Zakonom o hrani preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 178/2002 kao i pojedine odredbe Uredbi (EZ) br. 852/2004, 853/2004, 882/2004 i 854/2004.

Do sada su u području stavljanja hrane i hrane za životinje na tržište temeljem navedenih zakona objavljeni sljedeći provedbeni propisi kojima su preuzete odredbe navedene pravne stečevine:

- Pravilnik o higijeni hrane (NN 99/07),
- Pravilnik o higijeni hrane životinjskog podrijetla (NN 99/07),
- Pravilnik o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla (NN 99/07),
- Pravilnik o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja (NN 99/07).

Također su doneseni i Pravilnik o mikrobiološkim kriterijima za hranu (NN 74/08), koji preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 2073/2005 te Pravilnik o načinu obavljanja pretrage na prisutnost *Trichinella* u mesu (NN 62/08) koji preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 2075/2005.

Institucionalni okvir

MPRRR je određeno nadležnim tijelom za stavljanje hrane i hrane za životinje na tržište te za organizaciju službenih kontrola i predstavlja kontaktnu točku prema Europskoj komisiji.

Za upravne i stručne poslove u vezi s hranom životinjskog podrijetla nadležna je Uprava za veterinarstvo MPRRR-a. Unutar navedene Uprave se nalazi Sektor veterinarskog javnog zdravstva koji je podijeljen u 2 odjela: Odjel za higijenu hrane životinjskog podrijetla i zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla i Odjel za veterinarske lijekove i hranu za životinje. U sklopu Odjela za higijenu hrane životinjskog podrijetla i zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla ustrojeni su sljedeći odsjeci:

- Odsjek za higijenu hrane životinjskog podrijetla
- Odsjek za meso,
- Odsjek za mlijeko, jaja i med,
- Odsjek za ribe i školjkaše
- Odsjek za zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla.

Za nadzor provođenja odredbi Zakona o hrani i propisa donesenih na temelju tog Zakona, nadležna je Uprava za veterinarske inspekcije, odnosno Sektor veterinarske inspekcije sa sljedećim odjelima:

- Odjel veterinarske inspekcije u središtu Uprave,
- Odjel – Veterinarski ured Bjelovar,
- Odjel – Veterinarski ured Osijek,
- Odjel – Veterinarski ured Rijeka,
- Odjel – Veterinarski ured Split,
- Odjel – Veterinarski ured Varaždin,
- Odjel – Veterinarski ured Zagreb.

Inspeksijski nadzor provode državni veterinarski inspektori, službeni veterinari i drugi državni službenici koje za to ovlasti ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Sektor veterinarske inspekcije je nadležan za inspeksijske poslove vezane uz propise o zdravlju i zaštiti životinja, hrani za životinje, te propise o hrani životinjskog podrijetla koji se odnose na proizvodnju i preradu.

Uprava za sanitarnu inspekciju, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), obavlja inspeksijski nadzor nad proizvodnjom i preradom hrane neživotinjskog podrijetla, te nad distribucijom i maloprodajom svih vrsta hrane.

Uprava za sigurnost i kakvoću hrane koordinira aktivnostima unutar MPRRR-a kao i ostalih tijela i institucija (MZSS-a, HAH-a, laboratorija) uključenih u sustav sigurnosti hrane i hrane za životinje. Uprava predstavlja nacionalnu kontakt točku za suradnju s Europskom komisijom u području sigurnosti hrane. Uprava koordinira izradu godišnjih planova službenih kontrola, izradu godišnjih izvješća o provođenju plana službenih kontrola, izradu vodiča, procedura, kontrolnih lista, pravila izvještavanja za inspektore koji provode službenu kontrolu hrane i hrane za životinje.

Pravila o higijeni hrane

Pravilnik o higijeni hrane usklađen je s Uredbom (EZ) br. 852/2004, osim što je u dijelu koji se odnosi na primjenu sustava samokontrole (*Hazard Analysis and Critical Control Point - HACCP*), sukladno Zakonu o hrani, određeno prijelazno razdoblje do 1. siječnja 2009. godine.

Pravilnik o mikrobiološkim kriterijima za hranu (NN 74/08) je preuzeo odredbe Uredbe Komisije (EZ) br. 2073/2005. Stupanje na snagu odredbi ovog Pravilnika je predviđeno za 1. siječnja 2009. godine.

Posebna pravila za hranu životinjskog podrijetla

Pravilnikom o higijeni hrane životinjskog podrijetla su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 853/2004. Djelomična primjena Pravilnika započela je u listopadu 2007. godine, dok su za pojedine odredbe određena prijelazna razdoblja.

U svrhu utvrđivanja stupnja usklađenosti odobrenih objekata s odredbama pravne stečevine, a vezano uz opće i posebne uvjete navedene u Uredbama (EZ) br. 852/2004 i 853/2004, izvršena je procjena i kategorizacija objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla.

Tijekom postupka procjene i kategorizacije objekti su kategorizirani u jednu od četiri sljedeće kategorije:

- Kategorija 1: sukladan EU zahtjevima.
- Kategorija 2: utvrđene nesukladnosti koje se mogu otkloniti u kraćem periodu.
- Kategorija 3: utvrđene nesukladnosti koje se mogu otkloniti u duljem periodu, a objekt mora predočiti projekt za njegovo unapređenje.
- Kategorija 4: objekt će se zatvoriti zbog neudovoljavanja uvjetima propisanim nacionalnim zakonodavstvom, te nije u stanju postići EU standarde.

Objekti koji su svrstani u treću kategoriju dužni su nadležnom tijelu dostaviti plan za unapređenje objekta. Pojedinačni planovi će se od strane nadležnog tijela procjenjivati i služiti će kao temelj za donošenje nacionalnog programa za unapređenje objekata.

Pravila kontrole

Pravilnikom o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 882/2004. Djelomična primjena odredbi Pravilnika počela je u listopadu 2007. godine, a potpuna primjena započet će danom pristupanja Republike Hrvatske u EU.

Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina mikotoksina u hrani (NN 45/08) preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 401/2006.

Posebna pravila kontrole za proizvode životinjskog podrijetla

Pravilnikom o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 854/2004. Djelomična primjena odredbi Pravilnika počela je u listopadu 2007. godine, a potpuna primjena započet će danom pristupanja Republike Hrvatske u EU.

Pravilnikom o načinu obavljanja pretrage na prisutnost *Trichinella* u mesu (NN 62/08) preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 2075/2005.

Pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni za prehranu ljudi

Pravilnik o načinu postupanja s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi (NN 56/06) je djelomično usklađen s odredbama Uredbe (EZ) br. 1774/2002.

Uprava za veterinarstvo MPRRR-a je nadležna za upravne i stručne poslove u području postupanja s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi. Uprava za veterinarske inspekcije nadležna je za nadzor primjene propisa u ovom području.

Zakonom o veterinarstvu određeno je da se troškovi prijevoza i toplinske obrade lešina goveda, kopitara, svinja, koza i ovaca podmiruju, osim u određenim slučajevima, iz sredstava državnog proračuna.

Financiranje kontrola

Pravilnikom o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 882/2004. Usklađen sustav još nije primijenjen. Primjena Pravilnika u dijelu koji određuje visinu naknada za službene kontrole stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u EU.

Posebna pravila u vezi higijene hrane za životinje

Pravilnik o higijeni hrane za životinje (NN 41/08) preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 183/2005.

II.d. Pravila o sigurnosti hrane

Područje *sigurnosti hrane* u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o hrani (NN 46/07).

Zakonom o hrani preuzete su odredbe Uredbe (EZ) br. 178/2002 kao i pojedine odredbe Uredbi (EZ) br. 183/2005, 258/97, 1829/2003 i 1830/2003.

Odredbe navedene pravne stečevine koje nisu u potpunosti preuzete Zakonom o hrani, preuzete su nizom pravilnika koji su doneseni ili će biti doneseni temeljem Zakona.

Područje *označavanja, prezentacije i oglašavanja hrane te navođenja hranjivih vrijednosti hrane* je u Republici Hrvatskoj uređeno Pravilnikom o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (NN 41/08) i Pravilnikom o navođenju hranjivih vrijednosti hrane (NN 60/08).

Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane preuzima odredbe Direktiva 2000/13/EZ, 87/250/EEZ, 89/396/EEZ, 2008/5/EZ, 2002/67/EZ, 1999/10/EZ te Uredbe (EZ) br. 608/2004.

Pravilnikom su također propisane pojedine nacionalne odredbe koje se odnose na način označavanje nezapakirane hrane. Pravilnikom je propisana obveza označavanja podrijetla za svu hranu, kao i obveza ugostitelja da pri prezentiranju hrane daju informaciju krajnjem potrošaču o podrijetlu hrane i o prisutnim alergenima.

Pravilnikom o navođenju hranjivih vrijednosti hrane preuzete su odredbe Direktive 90/496/EEZ.

U ovom području, MPRRR, a unutar njega Uprava za sigurnost i kakvoću hrane - Sektor za označavanje i kakvoću hrane, je nadležno tijelo za donošenje, usklađivanje i tumačenje propisa, uz usku suradnju s MZSS-om.

Službena kontrola označavanja, reklamiranja i prezentiranja hrane u nadležnosti je sanitarne inspekcije MZSS-a, veterinarske inspekcije MPRRR-a i Državnog inspektorata, sukladno raspodjeli nadležnosti određenoj Zakonom o hrani.

Područje *prehrambenih aditiva* uređeno je Pravilnikom o prehrambenim aditivima (u postupku objave) te su njime preuzete odredbe Direktiva 89/107/EEZ, 94/35/EZ, 94/36/EZ, 95/2/EZ, 96/77/EZ, 81/712/EEZ, 95/31/EZ, 95/45/EZ, Odluka 2002/247/EZ i 2004/374/EZ te Uredbe (EZ) br. 884/2007.

Područje **otapala za ekstrakciju** uređeno je Pravilnikom o pomoćnim tvarima u procesu proizvodnje (NN 38/08) kojim su preuzete odredbe Direktive 88/344/EEZ.

MZSS (Uprava za sanitarnu inspekciju - Odjel za sigurnost hrane) je odgovorno za izradu propisa iz područja aditiva i otapala. U okviru MZSS-a djeluje Povjerenstvo za aditive koje surađuje s nadležnim tijelom u pogledu upravljanja rizikom.

Službenu kontrolu nad uporabom aditiva i otapala obavlja sanitarna inspekcija MZSS-a i veterinarska inspekcija MPRRR-a.

Laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo s mrežom županijskih laboratorija su službeni laboratoriji na ovom području. Laboratoriji su osposobljeni za provođenje slijedećih analiza: određivanje kriterija čistoće za čiste ili smjese aditiva i određivanje količine određenih aditiva u različitim vrstama hrane.

Područje **aroma** uređeno je Pravilnikom o aromama (NN 53/08), kojim su preuzete odredbe Direktive 88/388/EEZ, Uredbi (EZ) br. 2232/96, 2065/2003, 1565/2000, 622/2002 te Odluke 1999/217/EZ.

MZSS (Uprava za sanitarnu inspekciju - Odjel za sigurnost hrane) je odgovorno za izradu propisa iz područja aroma. U okviru MZSS-a djeluje Povjerenstvo za arome koje surađuje s nadležnim tijelom u pogledu upravljanja rizikom.

Službenu kontrolu nad uporabom aroma obavlja sanitarna inspekcija MZSS-a i veterinarska inspekcija MPRRR-a.

Laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo s mrežom županijskih laboratorija su službeni laboratoriji na ovom području.

Područje **materijala koji dolaze u neposredan dodir s hranom** uređeno je Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom (NN 48/08), kojim su preuzete odredbe Uredbi (EZ) br. 1935/2004 i 1895/2005 te Direktiva 82/711/EEZ, 85/572/EEZ, 2002/72/EZ, 84/500/EEZ, 2007/42/EZ i 93/11/EEZ.

MZSS (Uprava za sanitarnu inspekciju - Odjel za sanitarnu inspekciju) je odgovorno za izradu propisa iz ovog područja.

Laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo s mrežom županijskih laboratorija su službeni laboratoriji na ovom području.

Područje **dodataka prehrani** još nije usklađeno s pravnom stečevinom EU odnosno s odredbama Direktive 2002/46/EZ.

MZSS (Uprava za sanitarnu inspekciju - Odjel za sigurnost hrane) je odgovorno za izradu propisa iz ovog područja. Službenu kontrolu hrane za posebne prehrambene potrebe obavlja sanitarna inspekcija.

U svrhu boljeg praćenja i kontrole dodatka prehrani, MZSS odobrava prvo stavljanje na tržište Republike Hrvatske navedenih proizvoda.

Područje **hrane za posebne prehrambene potrebe** uređeno je Pravilnikom o hrani za posebne prehrambene potrebe (NN 78/08), kojim su preuzete odredbe Direktiva 89/398/EEZ i 2001/15/EZ.

Pravilnikom o hrani za dojenčad i malu djecu te prerađenoj hrani na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu (NN 74/08) preuzete su odredbe Direktiva 2006/141/EZ, 92/52/EEZ i 2006/125/EZ.

MZSS je odgovorno za izradu propisa iz ovog područja. Službenu kontrolu hrane za posebne prehrambene potrebe obavlja sanitarna inspekcija.

Laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo s mrežom županijskih laboratorija su službeni laboratoriji na ovom području.

U svrhu boljeg praćenja i kontrole hrane za posebne prehrambene potrebe, MZSS (Odjel za sigurnost hrane) uspostavilo je sustav notifikacije za navedenu hranu prilikom prvog stavljanja na tržište Republike Hrvatske.

Područje **brzo smrznutih prehrambenih proizvoda** uređeno je Pravilnikom o brzo smrznutoj hrani (NN 38/08), a kojim su preuzete odredbe Direktiva 89/108/EEZ i 92/2/EEZ te Uredbe (EZ) br. 37/2005.

MZSS je odgovorno za izradu propisa iz ovog područja. Službenu kontrolu temperature brzo smrznute hrane provodi sanitarna inspekcija MZSS-a i veterinarska inspekcija MPRRR-a.

Područje **kontaminanta** u hrani odnosno metode uzorkovanja i analitičke metode za službenu kontrolu količina određenih kontaminanata u hrani propisane su slijedećim propisima:

- Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina mikotoksina u hrani (NN 45/08), koji preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 401/2006;
- Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina nitrata u hrani (NN 42/08), a koji preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 1882/2006;
- Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina dioksina i dioksinima sličnih polikloriranih bifenila u hrani (NN 45/08), koji preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 1883/2006;
- Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina olova, kadmija, žive, anorganskog kositra, 3-monoklorpropandiola i benzo(a)pirena u hrani (NN 45/08), koji preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 337/2006.

MZSS je odgovorno za izradu propisa iz ovog područja.

Službenu kontrolu kontaminanata u hrani provodi sanitarna inspekcija MZSS-a i veterinarska inspekcija MPRRR-a.

Laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo s mrežom županijskih laboratorija su službeni laboratoriji na ovom području.

Područje *nove hrane i genetski modificiranih organizama (GMO)*, a u segmentu hrane i hrane za životinje, uređeno je Zakonom o genetski modificiranim organizmima (NN 70/05), Zakonom o hrani te slijedećim podzakonskim propisima:

- Pravilnikom o uvjetima koje moraju ispunjavati laboratoriji za ispitivanje, kontrolu i praćenje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO-e (NN 98/04);
- Pravilnikom o obliku i načinu vođenja jedinstvenog upisnika genetski modificiranih organizama i načinu određivanja troškova ispisa (NN 125/07);
- Pravilnikom o sadržaju i opsegu procjene rizika za stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od genetski modificiranih organizama, metodologiji za izradu procjene i uvjetima koje mora ispunjavati pravna osoba za izradu procjene rizika (NN 39/08);
- Uredbom o razini genetski modificiranih organizama u proizvodima ispod koje proizvodi koji se stavljaju na tržište ne moraju biti označeni kao proizvodi koji sadrže genetski modificirane organizme (u postupku donošenja);
- Pravilnikom o sadržaju prijave i tehničke dokumentacije za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje i/ili potječu od GMO-a te o uvjetima označavanja i pakiranja GMO ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a (u postupku donošenja);
- Pravilnikom o zahtjevima i postupku za izdavanje dozvole za stavljanje na tržište GM hrane i GM hrane za životinje (u postupku donošenja).

Kroz Zakon o genetski modificiranim organizmima i Zakon o hrani, te gore navedene podzakonske propise, djelomično su preuzete odredbe Uredbi (EZ) br. 1829/2003, 1830/2003, 65/2004, 641/2004, 1981/2006 te Odluke 2008/280/EZ.

Područje nove hrane također je djelomično uređeno Zakonom o hrani.

Za donošenje propisa i provedbu obveza vezanih za poslove nove hrane te GMO-a i proizvoda koji sadrže ili se sastoje i/ili potječu od GMO-a zaduženi su MPRRR i MZSS.

U provedbi sudjeluju i GMO laboratorij Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i laboratorij Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo.

U Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, oformljen je Laboratorij za detekciju GM hrane, GM hrane za životinje i GM proizvoda. Osim što procjenjuje utjecaj GM hrane, GM hrane za životinje i GM proizvoda na zdravlje ljudi i na sam okoliš, Laboratorij za detekciju prati i stanje vezano za problematiku o GMO na području Hrvatske i izrađuje godišnja izvješća. Laboratorij je trenutno u fazi akreditacije sukladno normi HRN EN ISO 17025. U GMO laboratoriju Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo zaposlena su 3 djelatnika. Navedeni administrativni kapaciteti smatraju se dostatnima.

U Laboratoriju Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo zaposleno je dvoje djelatnika. Postojeći administrativni kapaciteti u navedenom dijelu nisu dostatni te se tijekom 2008. i 2009. godine predviđa njihovo daljnje jačanje. Laboratorij je namijenjen za detekciju GMO u sjemenju te je u fazi ovlašćivanja i akreditacije.

Područje *hrane obrađene ionizirajućim zračenjem* uređeno je Pravilnikom o hrani podvrgnutoj ionizirajućem zračenju (NN 38/08), kojim su preuzete odredbe Direktiva 1999/2/EZ i 1999/3/EZ.

MZSS je odgovorno za izradu propisa iz ovog područja, a službenu kontrolu obavlja sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Područje **mineralnih voda** je uređeno Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (NN 73/07), kojim su preuzete odredbe Direktiva 80/777/EEZ i 2003/40/EZ.

Pravilnikom su također propisane pojedine odredbe na nacionalnoj razini koje su slične nacionalnim odredbama država članica EU, u svrhu detaljnijeg uređivanja područja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda s naglaskom provedbe postupka priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

Nadležno tijelo za područje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda je MPRRR, a unutar njega Uprava za kakvoću i sigurnost hrane - Sektor za označavanje i kakvoću hrane. U ovom području inspekciju provode gospodarski inspektori Državnog inspektorata i sanitarni inspektori MZSS-a.

Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama propisan je i postupak koji je potrebno provesti prije stavljanja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode na tržište. Na tržište Republike Hrvatske pod nazivom „prirodna mineralna voda“ i „prirodna izvorska voda“ može se stavljati samo voda za koju je proveden postupak priznavanja prirodne mineralne odnosno prirodne izvorske vode i izdano rješenje o priznavanju prirodne mineralne odnosno prirodne izvorske vode sukladno odredbama Pravilnika.

Postupak priznavanja provodi stručno Povjerenstvo za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda, koje je osnovano u MPRRR-u i koje predlaže donošenje rješenja o priznavanju prirodne mineralne odnosno prirodne izvorske vode. Povjerenstvo je sastavljeno od stalnih članova koji su stručnjaci za kakvoću vode, tehnologiju voda, mikrobiologiju, hidrogeologiju i hidrograđevinu te predstavnika MPRRR-a i Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MRRŠVG).

MPRRR odnosno Povjerenstvo provodi kontrolu određenih tehnoloških postupaka za koje je to propisano Pravilnikom.

Pravne osobe koje provode fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja moraju biti akreditirane sukladno normi HRN EN ISO 17025.

II.e. Posebna pravila za hranu za životinje

Područje **dodataka hrani za životinje** uređeno je Pravilnikom o dodacima hrani za životinje (NN 9/07). Navedeni Pravilnik preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 1831/2003, uključujući i listu odobrenih dodataka hrani za životinje koja je objavljena na web-stranici MPRRR-a (www.mps.hr) i ažurira se u skladu s promjenama u EU.

Pravilnikom o označavanju (deklariranju) i stavljanju na tržište krmnih smjesa (NN 54/07) preuzete su odredbe Direktive 70/524/EEZ u dijelovima koji su još na snazi.

Vežano uz ***miješanu hranu za životinje***, područje označavanja i stavljanja na tržište krmnih smjesa uređeno je Pravilnikom o označavanju (deklariranju) i stavljanju na tržište krmnih smjesa kojim su preuzete odredbe Direktive 79/373/EEZ.

Vežano uz ***sirovine za proizvodnju hrane za životinje***, Pravilnik o nepoželjnim i zabranjenim tvarima u hrani za životinje (NN 118/07) preuzima odredbe Odluke 2004/217/EZ. Popis krmiva se nalazi u Pravilniku o kakvoći stočne hrane (NN 26/98, 120/98, 55/99, 76/03, 22/06), koji djelomično preuzima odredbe Direktive 96/25/EZ. Manje neusklađenosti s navedenom Direktivom postoje u pogledu opisa tehnološke prerade krmiva.

Područje ***nepoželjnih tvari*** u hrani za životinje uređeno je Pravilnikom o nepoželjnim i zabranjenim tvarima u hrani za životinje (NN 118/07) koji preuzima odredbe Direktiva 2002/32/EZ i 2005/6/EZ.

Područje ***hrane za životinje za posebne prehrambene potrebe*** uređeno je Pravilnikom o hrani za životinje s posebnim hranidbenim potrebama (NN 35/08) koji preuzima odredbe Direktiva 93/74/EEZ i 94/39/EZ.

Vežano uz ***određene proizvode koji se koriste u prehrani životinja (bioproteini)***, Pravilnik o kakvoći stočne hrane uređuje područje uree i njihovih derivata, uključujući pozitivni popis dopuštenih preparata za korištenje u hranidbi životinja, sukladno Direktivi 82/471/EEZ. Istim pravilnikom je zabranjeno i korištenje stanica kvasca *Candida albicans* uzgojenog na n-alkanima. Međutim, nacionalno zakonodavstvo u ovom području nije u potpunosti usklađeno s odredbama Direktiva 82/471/EEZ i 83/228/EEZ te Odluke 85/382/EEZ.

Područje ***ljekovite hrane za životinje*** uređeno je Pravilnikom o uvjetima za proizvodnju, stavljanje na tržište i upotrebu ljekovite hrane za životinje (NN 101/05), kojim su preuzete odredbe Direktive 90/167/EEZ.

U području hrane za životinje nadležno tijelo za provođenje propisa je MPRRR, a unutar njega Uprava za veterinarstvo.

II.f. Fitosanitarna politika

Biljno zdravstvo – štetni organizmi

Zakonodavni okvir

Područje biljnog zdravstva – štetni organizmi uređeno je Zakonom o biljnom zdravstvu (NN 75/05) koji je usklađen s odredbama Direktive 2000/29/EZ, te sljedećim provedbenim propisima:

- Pravilnikom o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama (NN 74/06), usklađen s Prilozima Direktive 2000/29/EZ;
- Pravilnikom o minimalnim uvjetima za obavljanje provjera identiteta i zdravstvenoga stanja bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji se unose iz trećih zemalja, kad se te provjere obavljaju na mjestima koja nisu mjesta ulaska (NN 100/07), usklađen s odredbama Direktive 2004/103/EZ;

- Naredbom o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanja krumpirova raka, koji prouzrokuje gljiva *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc. (NN 72/06), usklađena s odredbama Direktive 69/464/EEZ;
- Naredbom o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanja zlatne krumpirove cistolike nematode – *Globodera rostochiensis* Woll. i blijedožute krumpirove cistolike nematode – *Globodera pallida* Stone (NN 82/06), usklađena s odredbama Direktive 69/465/EEZ;
- Pravilnikom o provođenju sustavnog istraživanja i mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje prstenaste truleži gomolja krumpira, koju prouzrokuje bakterija *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. ssp. *Sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. (NN 119/06), usklađen s odredbama Direktive 93/85/EEZ;
- Pravilnikom o provođenju sustavnog istraživanja i mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje smeđe truleži gomolja krumpira i bakterijskog venuća krumpira i rajčice, koju prouzrokuje bakterija *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. (NN 119/06), usklađen s odredbama Direktive 98/57/EZ;
- Pravilnikom o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama (NN 54/07), usklađen s odredbama Direktiva 92/90/EEZ, 92/105/EEZ i 93/50/EEZ;
- Pravilnikom o razmjeni informacija o zadržavanju pošiljaka bilja, biljnih proizvoda ili drugih nadziranih predmeta ili štetnih organizama u izoliranom stanju, koji se unose iz trećih zemalja (NN 73/06), usklađen s odredbama Direktive 94/3/EZ;
- Pravilnikom o unošenju ili premještanju štetnih organizama, bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta namijenjenih za pokuse i znanstvene svrhe ili za potrebe sorte selekcije (NN 69/07), usklađen s odredbama Direktive 95/44/EZ;
- Pravilnikom o minimalnim uvjetima za obavljanje fitosanitarnih pregleda bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta na mjestima ulaska (NN 50/08), usklađen s odredbama Direktive 98/22/EZ.

Institucionalni okvir

Temeljem odredbi Zakona o biljnom zdravstvu, MPRRR je određeno jedinstvenim nadležnim tijelom za područje biljnog zdravstva koje je odgovorno za koordinaciju svih aktivnosti u tom području.

Nadležno tijelo za izradu propisa i provedbu politike biljnog zdravstva – štetni organizmi je MPRRR, a unutar njega Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije i to Fitosanitarni sektor sa svojim podjedinicama.

Fitosanitarni sektor - Odjel zdravstvene zaštite bilja priprema propise iz spomenutog područja, priprema i koordinira programe posebnih nadzora određenih štetnih organizama bilja, uspostavlja i vodi fitosanitarni upisnik (Fito-upisnik), nadležan je za uspostavu i koordinaciju sustava biljnih putovnica, te izradu fitosanitarnih mjera na temelju kojih se provodi suzbijanje štetnih organizama.

U zadnjem kvartalu 2007. godine, počela je uspostava Fito-upisnika koji je preduvjet za uvođenje sustava biljnih putovnica. Uspostava je podijeljena u nekoliko koraka – faza, a upis u upisnik obveznika je započeo početkom 2008. godine.

Za inspekcijske poslove po Zakonu o biljnom zdravstvu i njegovim provedbenim propisima nadležno je MPRRR, Uprava poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije - Sektor fitosanitarne inspekcije sa svojim podjedinicama.

Za inspekcijske poslove po Zakonu o biljnom zdravlju u onom dijelu koji se odnosi na šumsko bilje, šumske rasadnike i šumski reprodukcijski materijal, osim takvog materijala koji se unosi iz trećih zemalja i koji nadzire fitosanitarna inspekcija, nadležna je šumarska inspekcija Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MRRŠVG).

Fitosanitarni inspektori provode nadzor nad provedbom propisa iz upravnog područja biljnog zdravlja u dijelu koji se odnosi na poljoprivredno bilje, te inspekcijski nadzor pri unošenju i izvozu bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta iz trećih zemalja (uključujući i šumsko bilje).

Trenutno, fitosanitarni pregled bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji se unose u Hrvatsku iz trećih zemalja obavlja 51 fitosanitarni inspektor na 29 graničnih fitosanitarnih prijelaza (GFP). Na 16 GFP su fitosanitarni inspektori stalno prisutni, a na 13 GFP dolaze po pozivu.

Odabrano je osam dugoročnih graničnih fitosanitarnih prijelaza (GFP) koji će ostati u funkciji nakon pristupanja Hrvatske EU. To su cestovni granični prijelazi Bajakovo, Stara Gradiška, Karasovići, Metković, morske luke Rijeka i Ploče, zračna luka Zagreb, te pošta Zagreb.

Osim graničnog prijelaza Bajakovo, drugi GFP na kojima fitosanitarni inspektori obavljaju preglede ne udovoljavaju zahtjevima EU u pogledu minimalnih uvjeta za obavljanje fitosanitarnih pregleda bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta na ulaznim graničnim prijelazima.

S tim u vezi, u sklopu projekta IPA 2008 predložena je izgradnja dva (Zračna luka Zagreb i morska luka Rijeka) i opremanje tri (Zračna luka Zagreb, morska luka Rijeka, cestovni prijelaz Bajakovo) odabrana granična fitosanitarna prijelaza, za koje je izrada projektne dokumentacije u tijeku i koji će biti izgrađeni i opremljeni do pristupanja Hrvatske EU.

Uz spomenute poslove, fitosanitarni inspektori nadležni su i za provedbu službenih istraživanja i za monitoring radi otkrivanja eventualne pojave organizama štetnih za bilje ili praćenja njihove populacije, osim za područje šuma i šumskih rasadnika za koje su nadležni šumarski inspektori.

S obzirom na dosadašnju dinamiku i postignut stupanj razvoja službe, Hrvatska smatra da će ova služba u trenutku pristupanja Hrvatske EU biti spremna odgovoriti zadaćama koje u području biljnoga zdravlja obavljaju službe država članica EU.

Poslovi znanstvene i stručne potpore MPRRR-u dodijeljeni su Zavodu za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (ZZB). ZZB je pravna osoba s javnim ovlastima u državnom vlasništvu, a poslovi Zavoda iz područja biljnog zdravlja – štetni organizmi definirani su člankom 63. Zakona o biljnom zdravlju. Sredstva za rad Zavoda osiguravaju se iz državnog proračuna, a manjim dijelom temeljem naknada za pružene usluge tražiteljima usluga.

U cilju provedbe odredbi novih hrvatskih fitosanitarnih propisa usklađenih s pravnom stečevinom, te unaprjeđenja institucionalnih i administrativnih kapaciteta ZZB-a, u veljači 2008. godine MPRRR je usvojilo Strategiju razvoja i reorganizacije ZZB za razdoblje 2008. do 2011. godine, kojom su definirani misija i glavni ciljevi ZZB i to: redefiniranje glavnih

aktivnosti ZZB, jačanje ljudskih potencijala, izgradnja nove infrastrukture (poslovna zgrada, specijalistički laboratoriji, ICT) i osiguranje financijskih sredstava potrebnih za redovno poslovanje ZZB.

Za fitosanitarno područje trenutno ne postoji integrirani informacijsko-komunikacijski sustav (ICT), već se kao pomoć pri radu koriste standardne *Microsoft Office* aplikacije. Međutim početkom 2008. godine je u okviru projekta Svjetske banke završen idejni projekt potrebnog informacijskog sustava za fitosanitarno područje. Izrađen je opis projekta na temelju kojeg se nastavljaju daljnje aktivnosti za odabir tvrtke koja će izraditi potrebne baze i aplikacije i implementirati ICT u praksi.

Sredstva za zaštitu bilja

Zakonodavni okvir

Hrvatsko zakonodavstvo iz područja sredstava za zaštitu bilja (SZB) usklađeno je s Direktivama 91/414/EEZ i 79/117/EEZ. Temeljne Odredbe Direktive 91/414/EEZ ugrađene su u Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (NN 70/05) čija je primjena započela 1. siječnja 2007. godine.

Prilozi Direktive 91/414/EEZ ugrađeni su u sljedeće podzakonske propise:

- Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj (NN 8/08) – Prilog I;
- Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivnih tvari sredstava za zaštitu bilja (NN 53/06) – Prilog II;
- Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu i registraciju sredstava za zaštitu bilja (NN 59/06) – Prilog III;
- Pravilnik o označavanju sredstava za zaštitu bilja (NN 11/07) - Prilog IV i V;
- Pravilnik o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje i registraciju sredstava za zaštitu bilja (NN 116/06 i 80/07) - Prilog VI.

Odredbe Direktive 79/117/EEZ ugrađene su u Naredbu o zabrani prometa i primjene sredstava za zaštitu bilja koja sadrže određene aktivne tvari (NN 109/07).

Područje ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje uređeno je Pravilnikom o maksimalnim razinama ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje (NN 119/07) i djelomično je usklađeno s pravnom stečevinom odnosno s odredbama Uredbe (EZ) br. 396/2005.

Institucionalni okvir

MPRRR je određeno nadležnim tijelom za područje kontrole rezidua.

Sljedeće institucije odgovorne su za područje SZB i ostatke pesticida u hrani i hrani za životinje:

MPRRR, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije - Fitosanitarni sektor – Odjel sredstava za zaštitu bilja priprema propise iz područja SZB i ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje (ostaci pesticida), provodi koordinaciju svih aktivnosti u postupku registracije SZB i izdavanja dozvola za SZB, koordinaciju aktivnosti u svezi provedbe programa post-registracijske kontrole SZB i programa praćenja ostataka pesticida u hrani biljnog podrijetla.

Za nadzor SZB na tržištu Republike Hrvatske (registracija, stavljanje na tržište i primjena) nadležna je poljoprivredna inspekcija, a za kontrolu uvoza SZB fitosanitarna inspekcija. Obje inspekcije organizacijski se nalaze u Upravi poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije. MPRRR - Uprava veterinarske inspekcije i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) – sanitarni inspektori Uprave za sanitarnu inspekciju, nadležni su za uzimanje uzoraka hrane i hrane za životinje radi kontrole ostataka pesticida, prema nadležnosti utvrđenoj Zakonom o hrani.

ZZB je institucija koja temeljem odredbi Zakona o SZB pruža znanstveno stručnu potporu MPRRR i nadležan je za postupak ocjene dokumentacije SZB. ZZB je nadležan i za provedbu fizikalno-kemijskih analiza SZB u okviru programa post-registracijske kontrole SZB, te takvih analiza SZB u redovnom inspekcijskom nadzoru poljoprivredne inspekcije.

Uz ZZB, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada (IMI) je znanstvena ustanova ovlaštena temeljem Zakona o SZB za ocjenu dijela dokumentacije SZB, i to za područje toksikologije i izloženosti primjenitelja.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ), Laboratorij za pesticide, provodi analizu ostataka pesticida u hrani biljnog podrijetla. HZJZ sudjeluje u pripremi godišnjih programa, a nadležan je za provedbu usvojenih programa praćenja (monitoringa) pesticida u hrani biljnog podrijetla.

Za pripremu i provedbu programa praćenja ostataka pesticida u hrani životinjskog podrijetla i hrani za životinje nadležne su Uprava veterinarstva i Uprava veterinarske inspekcije MPRRR, te Veterinarski institut.

Ukinute su sve dosadašnje registracije SZB koje su sadržavale aktivne tvari koje nisu uvrštene na Prilog I Direktive 91/414/EEZ, odnosno na Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj.

U 2007. godini izrađen je i proveden Program post-registracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja. Krajem 2007. godine započelo se s novim sustavom registracije SZB usklađenim s EU zahtjevima.

U 2007. godini je izrađen plan ponovne registracije, odnosno re-registracije postojećih SZB i nositeljima rješenja o registraciji zadani su rokovi za dostavu dokumentacije na ponovnu ocjenu.

Izrađen je i proveden Program praćenja (monitoringa) pesticida u hrani biljnog podrijetla za 2007. godinu.

Uz pomoć fondova EU opremljen je laboratorij za analizu ostataka pesticida u hrani biljnog podrijetla u HZJZ.

Kvaliteta sjemena i sadnog materijala

Zakonodavni okvir

Područje kvalitete sjemena, sadnog materijala i priznavanja novih sorti poljoprivrednog bilja uređeno je Zakonom o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08) i sljedećim podzakonskim propisima:

1. Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena žitarica (NN 92/06);
2. Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (NN 129/07);
3. Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (NN 126/07);
4. Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena repa (NN 72/07);
5. Pravilnik o stavljanju na tržište sjemena povrća (NN 129/07);
6. Pravilnik o stavljanju na tržište sjemenskog krumpira (NN 129/07);
7. Pravilnik o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje loze (NN 133/06);
8. Pravilnik o stavljanju na tržište reprodukcijuskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća (NN 124/06);
9. Pravilnik o stavljanju na tržište poljoprivrednog sadnog materijala povrća (NN 126/07);
10. Pravilnik o stavljanju na tržište poljoprivrednog reprodukcijuskog materijala ukrasnog bilja (NN 129/07);
11. Pravilnik o upisu sorti u sortnu listu (NN 45/08);
12. Pravilnik o kontroli poljoprivrednog reprodukcijuskog materijala koji se uvozi i obrascu prijave uvoza poljoprivrednog reprodukcijuskog materijala (NN 126/07).

U području kvalitete sjemena, u hrvatsko zakonodavstvo su kroz Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja i podzakonske propise ugrađene gotovo sve odredbe Direktiva Vijeća 66/401/EEZ, 66/402/EEZ, 2002/53/EZ, 2002/54/EZ, 2002/55/EZ, 2002/56/EZ, 2002/57/EZ, 68/193/EEZ, 92/33/EEZ, 92/34/EEZ, 98/56/EZ.

Usklađivanje je provedeno i s ostalim dijelom pravne stečevine koji se odnosi na provedbu gore navedenih Direktiva.

Područje šumskog reprodukcijuskog materijala regulirano je u nacionalnome zakonodavstvu kroz Zakon o šumskome reprodukcijuskom materijalu (NN 140/05), Popis šumskih svojti i križanaca (NN 129/06), Pravilnik o sadržaju, obliku i troškovima izdavanja glavne svjedodžbe (NN 129/06) i Pravilnik o uvjetima i kriterijima za razvrstavanje šumskog reprodukcijuskog materijala u kategorije i kvalitativne razrede, te način njegova deklariranja, označavanja i pakiranja (NN 61/08).

Navedenim propisima se preuzimaju odredbe Direktive 1999/105/EZ.

2003. godine donijet je i Zakon o priznavanju svojti šumskog drveća i grmlja (NN 113/03), koji je također usklađen s Direktivom Vijeća 1999/105/EZ. Navedenim Zakonom uređen je postupak priznavanja svojti šumskog drveća i grmlja u kategorijama šumskog reprodukcijuskog materijala poznatog podrijetla, selekcioniranog, kvalificiranog i testiranog reprodukcijuskog materijala. Poslove i postupak provjere i ispitivanja svojti šumskog drveća i grmlja u cilju njihovog priznavanja sukladno ovom Zakonu obavlja Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo, u suradnji sa znanstvenim i znanstveno - nastavnim šumarskim ustanovama.

Institucionalni okvir

U ovom području nadležno tijelo za provođenje zakona je MPRRR, a unutar njega Uprava

poljoprivrede i prehrambene industrije - Sektor za poljoprivredu i agroekologiju - Odjel biljne proizvodnje. Za inspekcijske poslove na tržištu kod gotovih proizvoda nadležna je Uprava poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije.

MPRRR je prenijelo stručno-tehničke poslove iz područja Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja na Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku (ZSR).

ZSR provodi:

- certifikaciju sjemena i sadnog materijala, kroz postupak stručnog nadzora nad proizvodnjom, doradom, pakiranjem, plombiranjem i označavanjem sjemena i sadnog materijala te stručnu kontrolu dobavljača,
- priznavanje sorti krmnog bilja, žitarica, repa, povrća, krumpira, uljarica i predivog bilja i loza,
- nadzor nad radom ovlaštenih laboratorija za kvalitetu sjemena,
- nadzor nad radom ovlaštenih uzorkivača sjemena,
- nadzor nad radom ovlaštenih održivača sorti,
- očuvanje biljnih genetskih izvora poljoprivrednog bilja,
- provjeru postojanja uvjeta za upis u upisnike dobavljača, laboratorija i uzorkivača sjemena,
- odobrava dobavljaču obavljanje nadzora pod stručnom kontrolom.

ZSR je osnovan Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 26. ožujka 1998. godine. Zavod je počeo s radom 1. siječnja 1999. godine i od tada obavlja danu mu zadaću u sustavu kontrole sjemena, sadnog materijala te priznavanju sorti poljoprivrednog bilja. ZSR je akreditiran od strane Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (*Organisation for Economic Co-operation and Development* - OECD) za certifikaciju sjemena ratarskih usjeva i ima akreditiran laboratorij za kontrolu kakvoće sjemena od strane Međunarodne udruge za testiranje sjemena (*International Seed Testing Association* - ISTA).

Zavod za voćarstvo (ZV) ovlašten je za registraciju novih sorti voćnih vrsta.

Nad radom ZSR i ZV u provođenju prenijetih nadležnosti po Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja MPRRR provodi upravni nadzor, čime kontrolira kako Zavodi provode poslove koji su im povjereni.

U području šumskog reprodukcijuskog materijala nadležno je tijelo Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (MRRŠVG), Uprava za šumarstvo. Po prenijetim nadležnostima iz Zakona o šumskome reprodukcijuskom materijalu, kontrolno, odnosno certifikacijsko tijelo je Šumarski institut Jastrebarsko koji temeljem kontrola izdaje glavnu svjedodžbu. Dana 28. ožujka 2008. godine Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva zatražilo je članstvo OECD Plana za kontrolu šumskog reprodukcijuskog materijala u međunarodnoj trgovini. Nominirana institucija odgovorna za provedbu OECD Plana je Šumarski institut Jastrebarsko.

Zaštita biljnih sorti

Zakonodavni okvir

Područje zaštite biljnih sorti koje uređuje zaštitu novih biljnih sorti način i postupak stjecanja oplemenjivačkog prava uređeno je sljedećim zakonskim i podzakonskim propisima:

1. Zakon o zaštiti biljnih sorti (NN 131/97, 62/00, 67/08);
2. Pravilnik o upisu u upisnike o obavljanju poslova zaštite biljnih sorti (NN 63/01);
3. Pravilnik o postupku utvrđivanja prepoznatljivosti, ujednačenosti i postojanosti (DUS) biljnih sorti u svrhu stjecanja oplemenjivačkog prava (NN 63/01);
4. Pravilnik o visini troškova postupka za stjecanje i trajanje oplemenjivačkog prava (NN 63/01).

Zakon o zaštiti biljnih sorti usklađen je s Konvencijom Međunarodne unije za zaštitu novih biljnih sorti (*International Union for the Protection of New Varieties of Plants - UPOV*) i s Uredbom (EZ) br. 2100/94.

U pogledu pravne zaštite biotehnoloških inovacija, Zakon je također usklađen i s odgovarajućim odredbama Direktive 98/44/EZ.

Ovo je područje u djelu koji se odnosi na šumarstvo regulirano i kroz Zakon o priznavanju svojti šumskog drveća i grmlja. Navedeni je Zakon također usklađen s UPOV-om Konvencijom i s Direktivom 1999/105/EZ, čime su stvoreni uvjeti za nesmetani promet reprodukcijским materijalom šumskog drveća i grmlja u domaćem i međunarodnom prometu.

Republika Hrvatska je punopravna članica UPOV-a od 1. rujna 2001. godine te je pristupila UPOV-oj Konvenciji. U tom pogledu Hrvatska je donijela Uredbu o pristupanju Međunarodnoj konvenciji za zaštitu novih biljnih sorti (NN MU 1/01).

Institucionalni okvir

U području zaštite biljnih sorti nadležno tijelo za provedbu Zakona o zaštiti biljnih sorti i pripadajućih podzakonskih propisa je MPRRR, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije i njene organizacijske podjedinice - Sektor za poljoprivredu i agroekologiju - Odjel biljne proizvodnje.

Prema odredbi članka 5. Zakona o zaštiti sorti poljoprivrednog bilja, Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo (ZSR) je povjereno obavljanje stručno-tehničkih poslova zaštite sorti poljoprivrednog bilja.

Međunarodni fitosanitarni sporazumi

Multilateralni sporazumi

Republika Hrvatska je Zakonom o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti bilja (NN MU 16/98) ratificirala Međunarodnu konvenciju o zaštiti bilja. Konvencija je stupila na snagu 19. svibnja 1999. godine. Isto tako, Uredbom o pristupanju Međunarodnoj konvenciji za zaštitu novih biljnih sorti (NN MU 01/01) Hrvatska je pristupila Međunarodnoj konvenciji o zaštiti novih biljnih sorti. Nadležno tijelo za provedbu obiju Konvencija je MPRRR.

Bilateralni sporazumi

U cilju zaštite svojih teritorija od unošenja karantenskih štetnih organizama bilja, te olakšavanja međusobne razmjene bilja i biljnih proizvoda Republika Hrvatska je sklopila

bilateralne ugovore iz područja zaštite bilja sa sljedećim trećim zemljama: 1998. godine s Makedonijom, 1999. godine s Turskom i Albanijom, a 2005. godine sa Crnom Gorom i sa Srbijom.

Svi ovi ugovori sadrže završne odredbe o mogućnosti otkazivanja predmetnih ugovora, na način da jedna od stranaka pismeno, diplomatskim putem, notificira drugoj ugovornoj stranci otkazivanje ugovora.

III. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

Hrvatsko zakonodavstvo je u značajnoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU u ovom poglavlju.

U Hrvatskoj postoji institucionalni okvir potreban za provedbu pravne stečevine u ovom poglavlju, ali je potrebna odgovarajuća prilagodba i jačanje postojećih tijela i institucija.

S ciljem postizanja pune i učinkovite primjene pravne stečevine do pristupanja EU Hrvatska će nastaviti s daljnjim usklađivanjem zakonodavstva i jačanjem svoje administrativne sposobnosti. Aktivnosti i mjere koje Hrvatska u tom smislu planira poduzeti opisane su u nastavku stajališta. Podrobni rokovi usklađivanja s pravnom stečevinom EU u poglavlju 12. sadržani su u Prilogu Hrvatske strategije za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika u nacionalno zakonodavstvo, a koju je Vlada Republike Hrvatske usvojila 27. ožujka 2008. godine.

III.a. Općenito

Vezano uz opća načela određena Uredbom (EZ) br. 178/2002, Hrvatska je kroz Zakon o hrani usvojila odgovarajuća pravila (vidi poglavlje II.a.).

Zaštitne mjere usvojene temeljem navedene Uredbe će biti izravno primjenjivane po pristupanju u EU od strane nadležnih službi. Hrvatska će poduzeti potrebne zakonske mjere radi osiguravanja primjene tog rješenja, kako je predviđeno Hrvatskom strategijom za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12.

Sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (*Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF*) će biti uspostavljen prije pristupanja EU. U tom pogledu, MPRRR će poduzeti potrebne korake u cilju uspostave sustava.

III.b. Veterinarstvo

Ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u području veterinarstva djelomično usklađeno s odredbama pravne stečevine.

Sustav nadzora na unutarnjem tržištu

Zakonodavni okvir

Do kraja IV. kvartala 2008. godine, u nacionalno zakonodavstvo će se prenijeti odredbe Direktiva 90/425/EEZ i 89/662/EEZ. Kroz odgovarajuće propise Hrvatska će predvidjeti

prestanak nadzora na unutarnjim granicama prema državama članicama EU, jačanje nadzora na mjestu podrijetla i organizaciju nadzora na odredištu (nasumične, nediskriminatorne provjere).

Vežano uz uvođenje jedinstvenog veterinarskog kompjuteriziranog sustava (*Trade Control and Expert System – TRACES*), usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s Odlukama 91/398/EEZ, 91/637/EEZ, 92/176/EEZ, 93/70/EEZ, 2002/459/EZ, 2003/24/EZ, 2003/623/EZ, 2004/292/EZ, 2004/675/EZ, 2007/13/EZ provest će se u II. kvartalu 2009. godine, a njegova djelomična primjena se očekuje u pred-pristupnom razdoblju.

U vezi sa zaštitnim mjerama na unutarnjem tržištu, donosit će se posebne Naredbe od strane ministra poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja koje se temeljem Zakona o veterinarstvu mogu donijeti u kratkom roku.

Institucionalni okvir

Uprava za veterinarsku inspekciju nastavit će s radom na uspostavi registara u skladu s Direktivama 90/425/EEZ i 89/662/EEZ. Svi podaci bit će uneseni u središnji veterinarski informacijski sustav, objedinjeni sustav upisnika, registara i računalnih programa. Aktivnosti za dodjeljivanje statusa stada su u tijeku i s istima će se nastaviti.

Što se tiče uvođenja TRACES-a u svakodnevni rad veterinarske inspeksijske službe, planira se uspostaviti internetsku vezu za sve korisnike i ugraditi svu potrebnu opremu tamo gdje nedostaje. U planu je organizacija radionica vezanih uz upotrebu sustava TRACES za veterinarske inspektore i tvrtke. Hrvatska je zatražila od Europske komisije dopuštenje za provedbu sustava TRACES u razdoblju i prije pristupanja EU.

Hrvatska se obvezuje da će TRACES sustav biti u potpunosti operativan prije pristupanja EU.

Sustav nadzora pri uvozu

Zakonodavni okvir

Propisi iz područja kontrole uvoza živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla su većim dijelom usklađeni s Direktivama 91/496/EEZ, 97/78/EEZ, Odlukom 97/794/EZ te s Uredbama (EZ) br. 282/2004 i 136/2004. S preostalim propisima EU, odnosno Odlukama 2000/571/EZ, 2000/25/EZ, 2000/208/EZ, 2005/92/EZ i 2005/93/EZ, nacionalno zakonodavstvo će se u potpunosti uskladiti do kraja IV. kvartala 2009., a puna provedba će započeti danom pristupanja EU.

Hrvatska će poduzeti potrebne korake kako bi iz nacionalnog zakonodavstva uklonila nazivlje o nacionalnim granicama i zamjenila ga nazivljem o vanjskim granicama EU, kako je predviđeno Hrvatskom strategijom za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12.

Uredba (EZ) br. 745/2004 propisuje mjere u pogledu unošenja mesa i proizvoda od mesa te mlijeka i proizvoda od mlijeka za osobnu potrošnju. Predviđena je revizija navedene Uredbe, te slijedom toga i hrvatskog zakonodavstva. Hrvatska je spremna provoditi odredbe pravne stečevine od dana pristupanja EU. Tijekom razdoblja koje prethodi pristupanju, za prtljagu putnika koji dolaze iz jedne od država članica EU, Hrvatska će primijeniti jednaka pravila kao i pravila koja će primjenjivati države članice za prtljagu putnika koji dolaze iz Hrvatske.

Jednaka pravila će vrijediti i za male pošiljke poslane fizičkim osobama. Hrvatska naglašava da su u Akcijskom planu za suzbijanje i iskorjenjivanje KSK predviđene mjere za nadzor osoba koje ulaze u zabranjena područja i izlaze iz njih. Taj nadzor osoba pokriva provjere pošiljaka mesa i proizvoda od mesa.

Institucionalni okvir

Za potrebe usklađivanja zakonskih propisa iz područja granične veterinarske inspekcije u Upravi za veterinarske inspekcije, Odjelu za međunarodni promet i analizu rizika, zaposlit će se četiri nova djelatnika u dva novoosnovana odsjeka. Također, smanjivanjem broja graničnih prijelaza doći će do preraspodjele graničnih veterinarskih inspektora na graničnim prijelazima.

Odabrano je sedam trajnih graničnih veterinarskih postaja (GVP-a) koje će ostati u funkciji nakon dana pristupanja EU, a to su: Bajakovo, Stara Gradiška, Karasovići, Metković, morske luke Rijeka i Ploče te zračna luka Zagreb. Sve odabrane GVP će biti izgrađene i opremljene u skladu s uvjetima propisanim u Odluci 2001/812/EZ do pristupanja EU.

U sklopu projekta IPA 2008., predložena je izgradnja i opremanje 3 odabrana granična prijelaza (Zračna luka Zagreb, morska luka Rijeka, cestovni prijelaz Bajakovo) koji će biti izgrađeni i opremljeni u skladu s EU pravilima do pristupanja EU. U tijeku je izrada projektne dokumentacije.

Hrvatska se obvezuje da će 7 odabranih GVP-a biti u funkciji i u skladu s uvjetima propisanim pravnom stečevinom 6 mjeseci prije pristupanja EU.

U pred-pristupnom razdoblju podići će se stupanj stručnog usavršavanja graničnih veterinarskih inspektora kontinuiranom obukom.

Za provođenje poslova vezanih uz međunarodni promet životinja i proizvoda u skladu s pravnom stečevinom potrebno je zaposliti nove djelatnike u Odjelu za međunarodni promet i analizu rizika.

Hrvatska će primjenjivati minimalne pristojbe utvrđene Uredbom (EZ) br. 882/2004 najkasnije s danom pristupanja EU.

Označavanje i registracija životinja

U svrhu postizanja pune operativnosti sustava označavanja i registracije životinja, predviđeno je jačanje ljudskih resursa u Odsjeku za označavanje životinja Uprave za veterinarstvo (3 dodatna djelatnika), jačanje kapaciteta u Sektoru Veterinarske inspekcije (zapošljavanje službenih veterinarara), financiranje registracije prometa, edukacije posjednika, ovlaštenih veterinarskih organizacija i djelatnika HSC-a, pojačane kontrole farmi sa višim stupnjem rizika, primjena sankcija propisanih Zakonom o veterinarstvu.

Vežano uz **označavanje i registraciju goveda**, ocjenjuje se da je postojeći sustav usklađen sa sustavom EU.

U području **označavanja i registracije svinja**, očekuju se određene poteškoće u formiranju Registra farmi zbog velikog broja gospodarstava koje drže mali broj svinja za vlastite potrebe.

U tom smislu i temeljem odredbe članka 3. stavka 2. Direktive 92/102/EEZ, Hrvatska će tražiti odobrenje Europske komisije da joj se omogući da se fizičke osobe koje drže jednu svinju za osobnu potrošnju ne upisuje u Registar farmi, uz osiguranje da će te životinje biti podvrgnute predviđenim kontrolama.

Vežano uz *označavanje i registraciju ovaca i koza*, Hrvatska će primijeniti odredbe pravne stečevine.

Što se tiče *označavanja i registracije kopitara*, odredbe Uredbe (EZ) br. 504/2008 prenijet će se u nacionalno zakonodavstvo u III. kvartalu 2009. godine. Puna primjena će biti postignuta na dan pristupanja EU.

Mjere kontrole zaraznih bolesti životinja

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, u IV. kvartalu 2008. godine predviđeno je preuzimanje odredbi Direktive 92/35/EEZ (konjska kuga). Dodatno, a temeljem Hrvatske strategije za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12., u IV. kvartalu 2008. godine i do kraja IV. kvartala 2009. godine je predviđen prijenos provedbenih propisa pravne stečevine.

Trgovina živim životinjama, sjemenom, jajnim stanicama unutar Zajednice

Zakonodavni okvir

Vežano uz trgovinu živim životinjama, sjemenom jajnim stanicama i zamecima unutar Zajednice, do kraja IV. kvartala 2009. godine u cijelosti će se ugraditi u nacionalno zakonodavstvo svi odgovarajući propisi EU odnosno Uredbe (EZ) br. 1739/2005 i 599/2004, Direktive 64/432/EEZ, 91/68/EEZ, 90/426/EEZ, 92/65/EEZ, 96/93/EZ, 89/608/EEZ te Odluke 93/444/EEZ, 94/338/EZ, 2001/106/EZ, 2001/618/EZ, 2002/598/EZ, 2003/886/EZ, 94/274/EZ, 1995/294/EZ, 1995/307/EZ, 1995/388/EZ, 1995/483/EZ, 2004/233/EZ. Njihova potpuna provedba će započeti danom pristupanja EU.

Odluka 2005/734/EZ prenijet će se u nacionalno zakonodavstvo u I. kvartalu 2009. godine.

Institucionalni okvir

Za provođenje kontrola na unutarnjem tržištu u skladu s pravnom stečevinom EU, Zakonom o veterinarstvu utvrđeno je kako inspekcije i službene preglede pored državnih veterinarskih inspektora obavljaju i službeni veterinari.

Nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca

S ciljem cjelovitog prijenosa pravne stečevine u nacionalno zakonodavstvo, odredbe Odluke 2004/839/EZ bit će prenesene u nacionalno zakonodavstvo u IV. kvartalu 2008. godine.

Vežano uz registraciju i označavanje kućnih ljubimaca, u IV. kvartalu 2008. planira se donošenje pravilnika kojim će se propisati model putovnice za kućne ljubimce u skladu s Odlukom 2003/803/EZ. Očekuje se da Hrvatska bude navedena u Odjeljku 2., Dijelu B., Dodatka II. Uredbe (EZ) br. 998/2003 (koristeći putovnicu u skladu s EU modelom).

Odredbe Odluke 2007/25/EZ bit će prenesene u nacionalno zakonodavstvo u I. kvartalu 2009. godine, a puna provedba postići će se danom pristupanja EU.

Odredbe Odluke 2004/824/EZ prenijet će se u nacionalno zakonodavstvo u II. kvartalu 2009. godine.

Zabranjene tvari i kontrola rezidua

S ciljem cjelovitog prijenosa pravne stečevine u nacionalno zakonodavstvo, u području zabranjenih tvari i kontrole rezidua u planu su izmjene postojećih i donošenje sljedećih propisa.

- U III. kvartalu 2008. godine planira se donijeti Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o zabrani primjene na životinjama određenih beta-agonista te tvari hormonskog i tireostatskog učinka, radi dodatnog usklađivanja s odredbama Direktive 96/22/EZ te Naredba o zabrani stavljanja u promet i primjeni goveđeg hormona somatotropina radi usklađivanja s odredbama Odluke 1999/879/EZ;
- U IV. kvartalu 2008. godine planira se donijeti Pravilnik o detaljnim pravilima službenog uzorkovanja u svrhu monitoringa određenih tvari i rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla, radi usklađivanja s Odlukom 98/179/EZ te Pravilnik o usklađenim standardima za testiranje određenih rezidua u proizvodima životinjskog podrijetla koji se uvoze iz trećih zemalja, radi usklađivanja s odredbama Odluke 2005/34/EZ.

Institucionalni okvir

Hrvatska će odrediti nacionalni referentni laboratorij za određivanje rezidua do kraja I. kvartala 2009. Hrvatska se obvezuje da će nacionalni referentni laboratorij imati kapacitete za ispunjavanje zahtjeva sukladno odredbama pravne stečevine 6 mjeseci prije pristupanja EU.

Nastavit će se sa započetim unapređenjem laboratorija uključenim u sustav analize DPMR odnosno edukacijom osoblja, sudjelovanjem u *proficiency* testiranjima, validiranju metoda i dr.

Vezano uz razvoj, validaciju i akreditaciju metoda, u 2008. godini laboratorij će nastaviti s akreditacijom metoda za određivanje antibiotika i teških metala. Tijekom 2008. i 2009. godine laboratorij će raditi na uvođenju potvrdnih metoda za određivanje kloramfenikola i sulfonamida kao najviše zastupljenim analizama u skupini tvari veterinarskih lijekova. Tijekom 2009. godine laboratorij će validirati metode za određivanje organoklornih i organofosfornih pesticida plinskom kromatografijom s masenom detekcijom (GC-MS).

Područje akreditacije laboratorija proširivat će se svake godine.

Laboratorij za određivanje rezidua trenutno ima uposlano 11 djelatnika što se smatra nedostatnim te se tijekom 2008. godine planira zapošljavanje još 2 analitičara.

Uvozni zahtjevi za žive životinje i proizvode životinjskog podrijetla

Do kraja IV. kvartala 2009. godine u cijelosti će se ugraditi u nacionalno zakonodavstvo svi propisi EU vezani uz uvozne zahtjeve za životinje i životinjske proizvode, kako je određeno Hrvatskom strategijom za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12. Njihova puna provedba će započeti danom pristupanja EU.

Po pristupanju EU, Hrvatska će započeti s izravnom primjenom provedbenih pravila EU o uvozu iz trećih zemalja (popisi odobrenih država, popisi država s odobrenim planom kontrole rezidua, popis odobrenih ekipa za prikupljanje zametaka, popis odobrenih centara za prikupljanje sjemena goveda, popis odobrenih centara za pohranu sjemena goveda, popis odobrenih centara za prikupljanje sjemena svinja, popis odobrenih centara za prikupljanje sjemena kopitara, nadležna tijela, objekti i obrazac certifikata). Djelatnici graničnih inspeksijskih postaja bit će ovlašteni izravno primjenjivati te uvjete (bez usvajanja nacionalnog zakonodavstva). Isto će se rješenje primjenjivati na zaštitne mjere u vezi s uvozom živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla iz trećih zemalja.

Dobrobit životinja

Zakonodavni okvir

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, u III. kvartalu 2008. predviđeno je donošenje posebnog propisa kojim će se preuzeti odredbe Uredbe (EZ) br. 1523/2007.

Vežano uz provedbu odredbi Direktive Vijeća 1999/74/EZ, za postojeće registrirane objekte koji udovoljavaju odredbama članka 5. stavka 1. točki 1., 4. i 5., Republika Hrvatska traži prijelazno razdoblje za primjenu članka 5. stavka 2. Direktive (zabrana držanja kokoši nesilica u neobogaćenim kavezima od 1. siječnja 2012.), do 1. siječnja 2015. godine. Prijelazno razdoblje se traži da bi se proizvođačima omogućilo da u navedenom razdoblju osiguraju sredstva radi organiziranja proizvodnje koja bi udovoljavala višim standardima od onih propisanim člankom 5. stavkom 1. točkom 1., 4. i 5. Direktive u pogledu površine, visine i nagiba kaveza.

Hrvatska ima i proizvodnju u kavezima čija je površina manja od 550 cm² (članak 5. stavak 1. točka 1. Direktive). Visina i nagib u nekim kavezima ne udovoljavaju ni uvjetima iz članka 5. stavka 1. točke 4. i 5. Direktive. Hrvatska traži mogućnost korištenja takvih kaveza do 1. siječnja 2015. godine, kako bi se proizvođačima omogućilo da u navedenom razdoblju osiguraju sredstva radi organiziranja proizvodnje koja bi udovoljavala višim standardima od onih propisanim člankom 5. stavkom 1. Direktive u pogledu površine, visine i nagiba kaveza.

Jaja iz navedenih uzgoja označavat će se posebnom oznakom te stavlјati isključivo na tržište Republike Hrvatske.

Od 1. siječnja 2009. godine, novo registriranim objektima ili postojećim objektima koji će obnavljati opremu, bit će zabranjeno korištenje neobogaćenih kaveza.

Obrazloženje: U Republici Hrvatskoj u tijeku je registracija farmi kokoši nesilica konzumnih jaja. Na temelju podataka iz postojećeg registra farmi, procjenjuje se da značajan broj farmi ne udovoljava uvjetima iz navedenih stavaka članka 5. Direktive. Do sada prikupljeni podaci su prikazani u donjoj tablici. Po okončanju postupka registracije farmi, postojeći podaci bit će ažurirani.

	Broj farmi koje ne udovoljavaju članku 5. Direktive * (%)	Broj farmi koje udovoljavaju članku 5. Direktive* (%)	Broj farmi koje udovoljavaju višim standardima od onih propisanih člankom 5. Direktive* (%)
Površina kaveza od 550 cm² po kokoši	49	47	6,5
Visina kaveza	8	5	-
Nagib poda	24,6	15,9	-

** Direktiva Vijeća 1999/74/EZ od 19. srpnja 1999. godine o minimalnim standardima zaštite kokoši nesilica*

Zatražena prijelazna razdoblja potrebna su kako bi se zadržali postojeći kapaciteti proizvodnje u slabije razvijenim ruralnim sredinama. U izradi je i program razvitka peradarske proizvodnje koji, između ostalog, predviđa mjere za postizanje propisanih standarda u ovom području.

Hrvatska će u razdoblju do 2015. godine osigurati sredstva koja će proizvođačima olakšati primjenu viših standarda zaštite kokoši nesilica od onih propisanih člankom 5. stavkom 1. Direktive u pogledu površine, visine i nagiba kaveza.

Institucionalni okvir

U dijelu jačanja administrativnih kapaciteta, do kraja 2008. godine se predviđa zapošljavanje dva stručna suradnika u Odjelu za zaštitu životinja Uprave za veterinarstvo. Također se planira nastaviti sa sustavnom edukacijom, posebice veterinarskih inspektora i službenih veterinarara.

Zootehnika

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, u III. kvartalu 2008. predviđeno je donošenje sljedećih propisa:

- Pravilnik o obliku i sadržaju rodovnika uzgojno valjanih konja, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka, radi usklađivanja s Odlukom 96/79/EZ;
- Pravilnik o obliku i sadržaju rodovnika uzgojno valjanih ovaca i koza, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka, radi usklađivanja s Odlukom 90/258/EEZ.

Za IV. kvartal 2008. predviđeno je donošenje sljedećih propisa radi dodatnog usklađivanja s odredbama pravne stečevine:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vođenju matičnih knjiga i uzgojnih upisnika te upisu uzgojno valjanih životinja, radi usklađivanja s Direktivom 87/328/EEZ;

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih goveda, radi usklađivanja s Odlukom 2006/427/EZ;
- Pravilnik o uvjetima za sudjelovanje kopitara na natjecanjima, te prikupljanje podataka sa natjecanja, radi usklađivanja s Direktivom 90/428/EEZ i Odlukom 92/216/EEZ.

U pogledu označavanja i registracije kopitara, odredbe Uredbe (EZ) br. 504/2008 prenijet će se u nacionalno zakonodavstvo u III. kvartalu 2009. godine. Puna primjena će biti postignuta na dan pristupanja EU.

Traži se izuzeće od primjene odredbe članka 2. Direktive Vijeća 91/174/EEZ od 25. ožujka 1991. kojom se utvrđuju zootehnički i rodovnički zahtjevi za trgovinu čistokrvnim životinjama, te kojom se izmjenjuju i dopunjuju Direktive 77/504/EEZ i 90/425/EEZ. Traženo se odnosi na mogućnost da se na području Republike Hrvatske ne uzgajaju pčele koje ne pripadaju pasmini *Apis mellifera carnica* – siva pčela.

Obrazloženje: Siva pčela (*Apis mellifera carnica*) je autohtona izvorna pasmina pčela u Hrvatskoj zaštićena temeljem Popisa izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja te njihovog potrebitog broja (NN 127/98, 73/03, 126/07) odnosno Popisa pasmina, sojeva i hibrida domaćih životinja (NN 39/06). Spomenuta pasmina pčela prilagođena je uvjetima koji prevladavaju u ekosistemima karakterističnim za pojedina područja Republike Hrvatske, te je tako svaki pojedini tip pčele (Alpski, Mediteranski, Dinarski i Panonski) zastupljen u Republici Hrvatskoj.

Uzgoj sive pčele odvija se u skladu s Programom gojidbenog stvaranja pčela u Republici Hrvatskoj.

Program se temelji na uskoj suradnji s registriranim uzgajivačima matica pčela te s pčelarima koji provode test matica. U Hrvatskoj je siva pčela sačuvana u genetski neizmijenjenom obliku, te iz toga proizlazi mogućnost da se stvori njezina genetska banka.

Dugogodišnji rad na uzgoju i selekciji sive pčele pridonio je povećanju proizvodnje meda, smanjenju rojivosti i agresivnosti, mirnoći pčela, kao i njihovoj prilagodljivosti uvjetima sredine i tolerantnosti na varoozu. Tako se od 1999. godine na otoku Unijama provodi međunarodni istraživački projekt povećanja otpornosti sive pčele na varoozu u organizaciji Agronomskog fakulteta u Zagrebu i Udruge uzgajivača selekcioniranih matica sive pčele u suradnji s pčelarskim institutima iz Njemačke i Austrije. U slučaju primjene odredbe članka 2. Direktive 91/174/EEZ, moglo bi doći do križanja sive pčele s ostalim pasminama pčela zbog čega bi se navedene pozitivne karakteristike sive pčele, kao i rad na otpornosti na varoozu dovele u pitanje te bi postupno nestala ova očuvana autohtona pasmina pčela i njezin bogati genetski potencijal. To je naročito izraženo zbog posebnosti u reprodukciji pčela i nemogućnosti kontrole parenja matica pčela.

Stoga, traži se ograničenje u uzgoju drugim pasminama pčela osim sive pčele (*Apis mellifera carnica*) na području Republike Hrvatske.

Troškovi u veterinarstvu

U okviru Odluke 90/424/EEZ, Hrvatska će predvidjeti potrebna financijska sredstva kako bi bila u stanju ispuniti pravila (posebno u vezi s naknadama vlasnicima životinja koje je potrebno uništiti) predviđena tom Odlukom. Svake će se godine osigurati određeni iznos

financijskih sredstava iz državnog proračuna za pokrivanje ovih troškova (iz proračunske stavke predviđene za osiguranje zdravlja životinja).

U slučaju izbijanja ozbiljnih epidemija, postoji mogućnost da se iz državnog proračuna osiguraju dodatna financijska sredstva namijenjena kriznim stanjima.

Međunarodni sporazumi o veterinarskoj suradnji

Republika Hrvatska će 6 mjeseci prije pristupanja EU otkazati ili prilagoditi bilateralne ugovore sklopljene s državama navedenima u poglavlju II.b. kako bi bila u skladu s EU obvezama.

III.c. Stavljanje hrane i hrane za životinje na tržište

Ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u području stavljanje hrane i hrane za životinje na tržište djelomično usklađeno s odredbama pravne stečevine.

Pravila o higijeni hrane

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, u IV. kvartalu 2008. godine planira se u nacionalno zakonodavstvo prenijeti odredbe Uredbe (EZ) br. 2074/2005.

Za registrirane objekte, MZSS je započelo procjenu objekata za hranu neživotinjskog podrijetla. Procijenjeno je ukupno 1460 objekata. Hrvatska je potvrdila da će svi objekti koji posluju s hranom neživotinjskog podrijetla na dan 1. siječnja 2011. godine (ili na dan pristupanja ako je taj datum drugačiji) biti usklađeni s pravnom stečevinom EU ili će morati prestati s poslovanjem.

Posebna pravila za proizvode životinjskog podrijetla

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, odredbe Direktiva 92/118/EEZ i 2002/99/EZ te Odluke 2007/118/EZ planiraju se prenijeti u nacionalno zakonodavstvo u II. kvartalu 2009. godine, a odredbe Uredbe (EZ) br. 1688/2005 te Odluka 96/77/EZ i 2002/226/EZ u IV. kvartalu 2009. godine.

Republika Hrvatska očekuje poteškoće u ispunjavanju određenih strukturnih zahtjeva za objekte koji posluju s hranom životinjskog podrijetla.

Za određene objekte u sektoru mesa, mlijeka i ribe koji neće biti usklađeni sa strukturnim zahtjevima predviđenima Uredbama (EZ) br. 852/2004 i 853/2004 na dan pristupanja EU, Hrvatska traži mogućnost korištenja prijelaznog razdoblja od najviše 4 godine od dana pristupanja u EU. Objektima u prijelaznom razdoblju bilo bi dozvoljeno stavljati proizvode samo na tržište Republike Hrvatske i na tržišta trećih zemalja u skladu s odredbama članka 12. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Obrazloženje: Procijenjeno je ukupno 960 objekata koji posluju s hranom životinjskog podrijetla. Za svaki objekt na raspolaganju je sveobuhvatan dokument u kojem su izloženi rezultati procjene, a koji je potvrdio subjekt u poslovanju s hranom. Rezultati procjene ukazuju da su potrebna značajna financijska ulaganja kako bi se dostigli strukturni zahtjevi predviđeni pravnom stečevinom. Potrebna sredstava osigurati će se kroz IPARD fondove,

Državni proračun i sredstva vlasnika. Temeljem procjene objekata, Hrvatska je započela izradu nacionalnog programa za unaprjeđenje objekata koji posluju s hranom životinjskog podrijetla. Prvi nacrt planira se izraditi u III. kvartalu 2008. godine. Nacionalni program će obuhvatiti individualne planove unaprjeđenja objekata s vremenskim rokovima za ispravljanje nedostataka. U načelu, krajnji rok za udovoljavanje standardima će biti 1. siječnja 2011. godine. Međutim, kao što je bio slučaj i kod nekih drugih država kandidatkinja u prethodnom krugu proširenja, Hrvatska traži da joj se pruži mogućnost davanja dodatnog vremena za pojedine objekte koji neće biti u mogućnosti dovršiti postupak unaprjeđenja na dan 1. siječnja 2011. godine. Lista objekata u prijelaznom razdoblju može biti uspostavljena od strane Europske komisije kroz postupak „komitologije“ i u suradnji s Hrvatskom 3 mjeseca prije dana pristupanja. Hrvatska će dostaviti sve potrebne informacije za uspostavljanje liste. Službenim kontrolama provodit će se nadzor ostvarivanja planirane dinamike izvršavanja korektivnih mjera. Prije očekivanog pristupanja u članstvo EU, izvršit će se ponovna procjena objekata. Osnovana je posebna radna skupina sa zadaćom izrade i provođenja nacionalnog programa za unaprjeđenje objekata.

Posebne poteškoće se očekuju u sektoru mesa, mlijeka i ribe. Hrvatska se obvezuje da će proizvode koji dolaze iz objekata u prijelaznom razdoblju stavljati samo na tržište Republike Hrvatske, a tako da će ih označavati na način koji će ih jasno razlikovati od proizvoda koji su namijenjeni EU tržištu. U slučaju mogućeg izvoza takvih proizvoda na tržišta trećih zemalja, Hrvatska će tražiti službeni pristanak od nadležnih tijela trećih zemalja u skladu s odredbom članka 12. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Hrvatska također očekuje poteškoće u ispunjavanju kriterija EU za mlijeko te se sukladno tome postavlja sljedeći zahtjev.

Hrvatska traži prijelazno razdoblje od 3 godine od dana pristupanja EU za isporuku sirovog mlijeka koje ne udovoljava kriterijima propisanim u Prilogu III. Odjeljku IX. Poglavlju I. Podpoglavlju III. stavak 3. točka (a) (i) i mlijeka iz Priloga III. Odjeljka IX. Poglavlja II. Podpoglavlja III. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 853/2004. Objekti koji prerađuju takvo mlijeko, svoje će proizvode moći stavljati isključivo na tržište Republike Hrvatske i tržišta trećih zemalja u skladu s odredbama članka 12. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Obrazloženje: Proizvodnjom mlijeka u Republici Hrvatskoj bavi se veliki broj proizvođača s malim brojem krava po farmi.

Prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine, u Hrvatskoj je bilo 77.281 farmi na kojima se nalazila 238.050 krava, što ukazuje da je prosječna veličina farme bila oko 3 krave. Tada započinje restrukturiranje mliječnog sektora smanjenjem broja proizvođača koji isporučuju mlijeko, uz istovremeno povećanje količine isporučenog mlijeka.

U 2007. godini, 62,77% sirovog kravljeg mlijeka je udovoljavalo mikrobiološkim kriterijima određenima u Prilogu III. Odjeljku IX. Poglavlju I. Podpoglavlju III. stavak 3. točka (a) (i) Uredbe (EZ) br. 853/2004. MPRRR je razvilo Program poboljšanja kvalitete sirovog mlijeka u Republici Hrvatskoj kako bi poboljšala kvalitetu mlijeka. Program predviđa rok 31. prosinca 2013. godine za udovoljavanje mikrobiološkim kriterijima određenim pravnom stečevinom za svo proizvedeno mlijeko. U razdoblju od dana pristupanja EU do 31. prosinca 2013. godine, prijelazne mjere su potrebne u pogledu stavljanja na tržište mlijeka koje ne udovoljava kriterijima. Takvo mlijeko će se isporučivati određenim objektima koji se trebaju

smatrati objektima u prijelaznom razdoblju. Lista objekata u prijelaznom razdoblju može biti uspostavljena od strane Europske komisije kroz postupak „komitologije“ i u suradnji s Hrvatskom 3 mjeseca prije dana pristupanja. Hrvatska će dostaviti sve potrebne informacije za uspostavljanje liste.

Hrvatska se obvezuje da će mlijeko i proizvode od mlijeka koji dolaze iz objekata u prijelaznom razdoblju stavljati samo na tržište Republike Hrvatske, tako da će ih označavati na način koji će ih jasno razlikovati od proizvoda koji su namijenjeni EU tržištu. U slučaju mogućeg izvoza takvih proizvoda na tržišta trećih zemalja, Hrvatska će tražiti službeni pristanak od nadležnih tijela trećih zemalja u skladu s odredbom članka 12. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

U prijelaznom razdoblju nastavit će se, kroz Operativni program razvitka govedarske proizvodnje, restrukturiranje sektora s ciljem povećanja prosječne veličine i opremljenosti farme u svrhu poboljšanja kakvoće mlijeka.

Pravila kontrole i posebna pravila kontrole za proizvode životinjskog podrijetla

Zakonodavni okvir

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, u IV. kvartalu 2008. godine planira se u nacionalno zakonodavstvo prenijeti odredbe Uredbe (EZ) br. 2074/2005. U II. kvartalu 2009. godine planira se u nacionalno zakonodavstvo prenijeti odredbe Odluke 2006/677/EZ, a u IV. kvartalu 2009. Odluke 2002/226/EZ.

Institucionalni okvir

Službene kontrole hrane životinjskog podrijetla obavljaju državni veterinarski inspektori i službeni veterinari.

Planira se povećanje broja državnih službenika koji vrše veterinarski inspekcijski nadzor sa postojeća 104 državna veterinarska inspektora, na 275, od kojih će 83 biti državni veterinarski inspektori, a 192 službeni veterinari. Radi veće učinkovitosti, dio službenih veterinara specijalizirat će se u zaštiti zdravlja i dobrobiti životinja, dok će se drugi dio specijalizirati u veterinarskom javnom zdravstvu i sigurnosti hrane.

U tijeku je provedba regionalnog preustroja Sektora veterinarske inspekcije.

Zapošljavanje navedena 192 službena veterinara je u tijeku, a dovršenje se planira za kraj 2009. godine. Tijekom tog razdoblja, kontrolu će vršiti službeni veterinari ili ovlaštene veterinari koji će se od III. kvartala 2008. plaćati iz državnog proračuna. Istovremeno, prikupljanjem naknada u državni proračun osigurat će se financiranje kontrola. Tijekom prijelaznoga razdoblja, objekte ovlaštene za izvoz na tržište EU nadzirat će službeni veterinari.

Hrvatska namjerava izraditi nacrt višegodišnjeg plana kontrola do 1. siječnja 2009. godine, kako je predviđeno odredbama Uredbe (EZ) br. 882/2004.

Od 2008. godine, Odjel za reviziju je uspostavljen unutar MPRRR-a. Do kraja 2009. godine, sustav revizije će biti operativan, sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 882/2004.

Službenu kontrolu obavljaju i sanitarni inspektori. Uprava za sanitarnu inspekciju je započela edukaciju i specijalizaciju 130 inspektora koji će provoditi službene kontrole hrane.

Danom pristupanja EU, primjenjivat će se minimalne naknade za službene kontrole koje su propisane Uredbom (EZ) br. 882/2004.

Pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni za prehranu ljudi

Zakonodavni okvir

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, odredbe Uredbe (EZ) br. 1523/2007 planiraju se prenijeti u nacionalno zakonodavstvo u III. kvartalu 2008. godine.

Odredbe Uredbi (EZ) br. 811/2003, 878/2004 i 1192/2006 planiraju se prenijeti u nacionalno zakonodavstvo u II. kvartalu 2009. godine. U istom kvartalu planirana je i revizija Pravilnika o načinu postupanja s nusproizvodima životinjskog podrijetla, a radi dodatnog usklađivanja s odredbama Uredbe (EZ) br. 1774/2002.

Odredbe Uredbi (EZ) br. 79/2005, 92/2005 i 181/2006 planiraju se prenijeti u nacionalno zakonodavstvo u III. kvartalu 2009. godine.

Odredbe Uredbe (EZ) br. 2007/2006 planiraju se prenijeti u nacionalno zakonodavstvo u IV. kvartalu 2009. godine.

Institucionalni okvir

Hrvatska je započela izradu nacionalnog programa za unaprjeđenje objekata koji posluju s hranom životinjskog podrijetla. Poseban dio tog programa bavit će se objektima koji posluju s nusproizvodima životinjskog podrijetla. Prvi nacrt planira se izraditi u III. kvartalu 2008. godine.

Potrebna sredstava osigurat će se kroz IPARD fondove, Državni proračun i sredstva vlasnika.

Financiranje kontrola

Hrvatska se obvezuje da će uspostaviti sustav u cijelosti usklađen s odredbama pravne stečevine (Uredba (EZ) br. 882/2004) koji će biti operativan od dana pristupanja EU.

Posebna pravila u vezi higijene hrane za životinje

U cilju postizanja cjelovitog prijenosa pravne stečevine, odredbe Uredbe (EZ) br. 141/2007 prenijet će se u nacionalno zakonodavstvo u IV. kvartalu 2008. godine.

III.d. Pravila o sigurnosti hrane

Ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u području o sigurnosti hrane djelomično usklađeno s odredbama pravne stečevine.

U području **označavanja, prezentacije i oglašavanja hrane**, neusklađenost s odredbama Direktive 2000/13/EZ postoji u pogledu obveze navođenja mjesta podrijetla s obzirom da je Pravilnikom o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane propisana obveza označavanja podrijetla za svu hranu.

Na dan pristupanja EU, nacionalno zakonodavstvo će biti u potpunosti usklađeno s odredbama pravne stečevine u ovom području.

Vežano uz **zdravstvene tvrdnje**, u III. kvartalu 2008. predviđeno je donošenje Pravilnika o prehranbenim i zdravstvenim tvrdnjama na hrani, kojim će se postići usklađenost s odredbama Uredbe (EZ) br. 1924/2006.

U području **prehranbenih aditiva**, izradom Pravilnika o hrani obogaćenoj nutrijentima, čija je izrada predviđena za III. kvartal 2008., preuzet će se odredbe Uredbe (EZ) br. 1925/2006.

Vežano uz područje **materijala koji dolaze u neposredan dodir s hranom**, potrebno se uskladiti s odredbama Direktiva 78/142/EEZ, 80/766/EEZ, 81/432/EEZ te Uredbe (EZ) br. 372/2007, koje će se ugraditi u nacionalno zakonodavstvo u III. kvartalu 2008. godine.

Nadalje, u I. kvartalu 2009. planira se donijeti Pravilnik o posebnim uvjetima za proizvodnju i trgovinu predmetima opće uporabe, a kojim će se preuzeti odredbe Uredbe (EZ) br. 2023/2006.

U području **dodataka prehrani**, u III. kvartalu 2008. godine planira se donijeti Pravilnik o dodacima prehrani, koji će preuzeti odredbe Direktive 2002/46/EZ.

Vežano uz **hranu za posebne prehranbene potrebe**, u III. kvartalu 2008. godine predviđeno je donošenje Pravilnika o hrani namijenjenoj redukciji tjelesne mase i Pravilnika o hrani za posebne medicinske namjene, kojima će se preuzeti odredbe Direktive 96/8/EZ odnosno Direktive 1999/21/EZ.

Vežano uz područje **kontaminanata**, u IV. kvartalu 2008. predviđeno je donošenje Pravilnika o kontaminantima u hrani kojim će se preuzeti odredbe Uredbe (EEZ) br. 315/93 i (EZ) br. 1881/2006 te Preporuka Komisije 2003/598/EZ i 2006/794/EZ.

U području **nove hrane i genetski modificiranih organizama (GMO)**, u I. kvartalu 2009. predviđeno je donošenje Pravilnika o uvjetima i postupku za izdavanje dopuštenja za stavljanje nove hrane na tržište Republike Hrvatske i o označavanju nove hrane, a kojim će se u nacionalno zakonodavstvo preuzeti odredbe Uredbi (EZ) br. 258/97 i 1852/2001, Odluka 2000/195/EZ, 2001/122/EZ, 2001/424/EZ, 2001/721/EZ, 2002/150/EZ, 2003/426/EZ, 2003/427/EZ, 2003/867/EZ te Preporuka Komisije 97/618/EZ.

U području **mineralnih voda**, potrebno je jačanje administrativnih kapaciteta i to u smislu ovlaštenja pravne osobe za provedbu ispitivanja i izdavanje izvještaja o provedenim ispitivanjima.

III.e. Posebna pravila za hranu za životinje

Ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u području posebnih pravila za hranu za životinje u velikoj mjeri usklađeno s odredbama pravne stečevine.

U području *dodataka hrani za životinje*, Pravilnik o dodacima hrani za životinje u potpunosti preuzima odredbe Uredbe (EZ) br. 1831/2003. Pravilnikom je dodatno uređeno nacionalno odobravanje dodataka hrani za životinje (za nacionalno tržište), a koje je nužno do pristupanja Hrvatske EU. Navedeno se odnosi na nacionalne proizvođače dodataka hrani za životinje. Danom pristupanja EU, odredba o nacionalnom odobravanju bit će ukinuta.

Vezano uz *miješanu hranu za životinje*, u III. kvartalu 2008. godine u nacionalno zakonodavstvo planira se prenijeti odredbe Direktive 82/475/EEZ, dok je za IV. kvartal 2008. predviđen prijenos odredbi Direktive 86/174/EEZ.

U IV. kvartalu 2008. godine, izmjenama i dopunama Pravilnika o označavanju (deklariranju) i stavljanju na tržište krmnih smjesa će se u nacionalno zakonodavstvo ugraditi odredbe Direktive 80/511/EEZ.

U području *sirovina za proizvodnju hrane za životinje*, odredbe Direktive 96/25/EZ preuzet će se u nacionalno zakonodavstvo u IV. kvartalu 2009. godine.

Vezano uz *određene proizvode koji se koriste u prehrani životinja (bioproteini)*, u IV. kvartalu 2008. godine, posebnim propisom o neproteinskim dušičnim spojevima namijenjenima za hranu za životinje preuzet će se u nacionalno zakonodavstvo odredbe Direktiva 82/471/EEZ i 83/228/EEZ te Odluke 85/382/EEZ.

III.f. Fitosanitarna politika

Ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u području fitosanitarne politike u velikoj mjeri usklađeno s odredbama pravne stečevine.

Biljno zdravstvo – štetni organizmi

Zakonodavni okvir

U ovom području potrebno je još uskladiti se s preostalim dijelom pravne stečevine koji se odnosi na zaštićene zone, pravila financiranja u vezi s dodjelom financijske potpore Zajednice, te utvrđivanje privremenih i hitnih fitosanitarnih mjera za određene štetne organizme bilja, itd.

Postupak usklađivanja s preostalim relevantnim propisima EU je u tijeku, a usklađivanje se odvija sukladno dinamici naznačenoj u Prilogu Hrvatske strategije za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika u nacionalno zakonodavstvo. Usklađivanje će se provesti s odredbama Direktiva 2006/91/EZ (III. kvartal 2008.), 74/647/EEZ (III. kvartal 2008.), 92/70/EEZ (IV. kvartal 2008.), 93/51/EEZ (IV. kvartal 2008.), te Uredbi (EZ) br. 1756/2004 (III. kvartal 2008.), 1040/2002 (IV. kvartal 2009.) i 997/2002 (IV. kvartal 2009.), 2007/33/EZ (IV. kvartal 2009.).

Planira se i usklađivanje s odredbama odluka Europske komisije o privremenim hitnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja određenih štetnih organizama i odlukama kojima se dopuštaju odstupanja od određenih odredbi Direktive 2000/29/EZ. Usklađivanje s navedenim odlukama planira se ostvariti do kraja 2009. godine. Potpuna primjena usklađenog nacionalnog zakonodavstva ostvarit će se do dana pristupanja Hrvatske EU.

Institucionalni okvir

Tijekom 2008. godine nastavit će se s održavanjem radionica za obveznike upisa u Fito-upisnik, i to prema prethodno utvrđenom planu: u ljeto 2008. za proizvođače, uvoznike i distributere sadnog materijala šumskog i ukrasnoga drvenastog bilja, krajem 2008. godine za proizvođače, uvoznike i distributere presadnica cvijeća i povrća i ostalih kategorija bilja, a po održanim radionicama slijedi upisivanje navedenih obveznika u Fito-upisnik.

Izdavanje prvih pilot biljnih putovnica koje će vrijediti za teritorij Republike Hrvatske započet će krajem 2008. godine za lozni i voćni sadni materijal, a kreiranje cjelovitog sustava predviđa se u 2009. godini.

Djelatnici koji obavljaju poslove vezane za uspostavu upisnika i sustava biljnih putovnica (administrativno osoblje Odjela zdravstvene zaštite bilja, fitosanitarni inspektori, stručnjaci Zavoda za zaštitu bilja) educirani su za predmetnu problematiku u okviru EU projekata, a predviđena je i daljnja izobrazba putem radionica.

Od 2001. godine Hrvatska provodi poseban nadzor određenih štetnih organizama bilja i to onih za koje je to propisano zakonodavstvom EU, kao i određenih štetnih organizama od gospodarskog značaja za Republiku Hrvatsku. Na terenu poseban nadzor provode fitosanitarni i šumarski inspektori, te Zavod za zaštitu bilja. Financijska sredstva za navedene programe osiguravaju se iz državnog proračuna.

U 2008. godini započet će izrada potrebnih baza podataka i SW aplikacija, a do kraja 2009. godine planira se dovršiti informacijsko komunikacijski sustav u području štetnih organizama bilja i uspostaviti elektroničko vođenje Fito-upisnika i sustava biljnih putovnica, kao dio cjelovitog Fitosanitarnog informacijskog sustava MPRRR-a.

Da bi se mogle uspješno i u planiranom roku obavljati sve aktivnosti nužne za dovršetak izrade i posebice implementaciju propisa, zadnjom reorganizacijom MPRRR planirano je povećanje broja radnih mjesta u Fitosanitarnom sektoru s ciljem da se do kraja 2009. godine završi s popunjavanjem potrebnog kadra i nastavi s potrebnom edukacijom svih zaposlenih.

Vezano uz inspekcijske aktivnosti, od poslova i ovlasti koje proizlaze iz usklađenog nacionalnog fitosanitarnog zakonodavstva, fitosanitarnim inspektorima je preostalo još preuzimanje nadzora nad posjednicima koji će biti upisani u Fito-upisnik te nadzora nad primjenom sustava biljnih putovnica. Kako se budu donosili preostali nacionalni fitosanitarni propisi sukladno zadanim planskim rokovima, fitosanitarni inspektori će sukcesivno preuzimati i nadzor nad njihovom provedbom.

Odabrano je osam dugoročnih GFP koji će ostati u funkciji nakon pristupanja Hrvatske EU. To su cestovni granični prijelazi Bajakovo, Stara Gradiška, Karasovići, Metković, morske luke Rijeka i Ploče, zračna luka Zagreb, te pošta Zagreb. Do dana pristupanja Hrvatske EU, granični prijelazi će biti izgrađeni u skladu sa zahtjevima određenima u Direktivi 98/22/EZ.

Financiranje izgradnje GFP-a planira se osigurati iz sredstava pred-pristupnih fondova i državnog proračuna. Hrvatska se obvezuje da će osam odabranih GFP-a biti u funkciji i usklađeni s odredbama pravne stečevine 6 mjeseci prije dana pristupanja EU.

Od preostalih značajnijih poslova čija je realizacija predviđena u 2008. i 2009. godini najzahtjevniji su i najopsežniji izgradnja i opremanje adekvatnih inspeksijskih radnih prostorija na mjestima ulaska za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete na budućim vanjskim granicama EU i ureda inspekcije u unutrašnjosti zemlje, te daljnji i redoviti treninzi fitosanitarnih inspektora. Pritom se planiraju i ubuduće osigurati sredstva Državnog proračuna Republike Hrvatske i namjenska sredstva iz pred-pristupnih fondova EU.

Značajna aktivnost u 2008. godini pa sve do kraja 2009. godine je osiguravanje sveobuhvatne informatičke, telekomunikacijske i stručne potpore radu Inspekcije (izrada potrebnih baza podataka i SW aplikacija), s naglaskom na povezivanju s ostalim dijelovima cjelovitog ICT sustava u fitosanitarnom području.

U skladu s procijenjenim opsegom i prostornom distribucijom poslova te brojem predmeta i subjekata nadzora, u sljedeće će tri godine biti neophodno povećati broj fitosanitarnih inspektora i njihovu mobilnost te prilagoditi teritorijalni raspored ispostava fitosanitarnih inspeksijskih službi stvarnim potrebama. Opisane aktivnosti odvijat će se u skladu s usvojenim akcijskim planom, čiji je cilj postizanje što većeg stupnja usklađenosti s fitosanitarnim propisima i normama EU.

Postojeći poslovni prostor ZZB-a, prvenstveno specijalistički laboratoriji ne udovoljavaju svim zahtjevima suvremene dijagnostike.

Stoga je MPRRR donijelo odluku o izgradnji i uređenju novih poslovnih prostorija ZZB i osiguralo financijska sredstva iz kredita Svjetske banke. Završetak izgradnje i unutarnje uređenje predviđa se do kraja 2009. godine, nakon čega slijedi opremanje laboratorija, uvođenje međunarodno priznatih standarda i metodika, početak postupka akreditacije laboratorija. Paralelno s tim aktivnostima planira se izgradnja i uspostava ICT sustava ZZB.

Istovremeno s opremanjem laboratorija planira se daljnje zapošljavanje stručnjaka koji sada nedostaju, prema ciljevima utvrđenim Strategijom, a zatim ulaganje u njihovo kontinuirano usavršavanje.

Stručnjaci ZZB započeli su izradu internih laboratorijskih priručnika, s opisom standardnih protokola i metoda, a završetak je predviđen za kraj 2009. godine. Plan je uvesti elektroničko vođenje zaprimanja i obrade laboratorijskih uzoraka i osiguravanje anonimnosti uzoraka. Akreditacija laboratorija se planira započeti nakon opremanja laboratorija, 2009. godine i dalje zavisno od trajanja svake pojedinačne procedure akreditacije. Osim specijalističkih laboratorija, plan je izgraditi staklenik za potrebe biljne karantene. Sredstva za izgradnju i opremanje treba predvidjeti u okviru državnog proračuna, a dio će se tražiti iz namjenskih fondova EU. Hrvatska se obvezuje da će ZZB laboratoriji imati kapacitete za ispunjavanje svojih zadaća na dan pristupanja EU.

Sredstva za zaštitu bilja

Zakonodavni okvir

U području ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje, u IV. kvartalu 2008. godine se planira u nacionalno zakonodavstvo prenijeti odredbe Direktive 2002/63/EZ i Uredbe (EZ) br. 396/2005.

U narednom razdoblju će se nastaviti s usklađivanjem Popisa aktivnih tvari sredstava za zaštitu bilja s Prilogom I. Direktive 91/414/EEZ i ukidanje registracija SZB, onim redoslijedom kojim će i Europska komisija donositi odluke o neuvrštanju aktivne tvari u Prilog I. Direktive 91/414/EEZ.

Institucionalni okvir

Postupak registracije SZB obavlja se u skladu s EU zahtjevima. U narednom razdoblju nastavit će se s započetim procesom re-registracije SZB prema usvojenom Programu ponovne registracije sredstava za zaštitu bilja (*re-registration*) i ukidanje registracija onim SZB za koje vlasnici rješenja o registraciji ili njihovi pravni zastupnici ne dostave dodatnu dokumentaciju u roku propisanom u Programu re-registracije sredstava za zaštitu bilja.

Međutim, da bi se registracija novih SZB i re-registracija postojećih SZB mogla provesti u skladu s EU zahtjevima, Hrvatskoj je neophodan pristup potrebnim podacima koje imaju nadležna tijela država članica EU.

Do kraja 2009. godine provest će se daljnja edukacija poljoprivrednih inspektora uključenih u inspeksijski nadzor SZB (post-registracijska kontrola i kontrola primjene SZB).

U tijeku je izrada programa praćenja (monitoringa) ostataka pesticida u hrani biljnog podrijetla za 2008. godinu sukladno preporukama EU za 2008. godinu, a krajem 2008. izradit će se program za 2009. godinu, i tim slijedom dalje.

Prema novoj usvojenoj reorganizaciji MPRRR predviđeno je dodatno zapošljavanje službenika na poslovima registracije SZB, na radnim mjestima gdje je uočen manjak administrativnih kapaciteta.

Do kraja 2009. godine planira se uspostaviti informacijsko komunikacijski sustav u području SZB kao dio cjelovitog Fitosanitarnog informacijskog sustava unutar Ministarstva.

Započele su aktivnosti akreditacije laboratorija u HZJZ za analizu ostataka pesticida u hrani biljnog podrijetla, a u planu je utvrditi nacionalne laboratorije za analizu ostataka pesticida u hrani životinjskog podrijetla i hrane za životinje, te provesti akreditaciju istih. Hrvatska se obvezuje da će HZJZ laboratorij imati kapacitete za ispunjavanje zahtjeva predviđenih pravnom stečevinom EU 6 mjeseci prije pristupanja EU.

Kvaliteta sjemena i sadnog materijala

Zakonodavni okvir

Provedba Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja i podzakonskih propisa je započela 1. siječnja 2008. godine.

S provedbom manjih dorada podzakonskih propisa u dijelu tehničkih pitanja (pregled prijenosa i provedbe preostalog dijela pravne stečevine EU prikazan je u dodatku Hrvatske

strategije za prijenos i provedbu pravne stečevine Europske unije u poglavlju 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika u nacionalno zakonodavstvo) koje će se izvršiti u II. kvartalu 2009. godine, cjelovito usklađivanje s pravnom stečevinom EU i puna provedba postići će se do kraja 2009. godine.

Svi provedbeni propisi pravne stečevine prenijet će se u nacionalno zakonodavstvo kako je određeno u Dodatku Hrvatske strategije za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12.

U području šumarstva, u dijelu koji se odnosi na kvalitetu šumskog reprodukcijuskog materijala, u II. kvartalu 2009. godine planira se u nacionalno zakonodavstvo prenijeti odredbe Uredbi (EZ) br. 1597/2002, 1598/2002, 2301/2002 te Odluka Komisije 2003/122/EZ i 2005/942/EZ.

Institucionalni okvir

MPRRR kao nadležno tijelo za provođenje Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja formiralo je posebnu ustrojstvenu jedinicu za provedbu Zakona u vidu Odsjeka za bilinogojstvo te je na obavljanju poslova iz ovog područja zaposleno 3 djelatnika.

ZSR provodi stručno-tehnički dio poslova iz područja Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja te ima 46 stalno zaposlenih djelatnika i za potrebe stručnog nadzora upošljava još 86 djelatnika ugovorom na određeno vrijeme. Zavod je tehnički i stručno u stanju provesti sve zadaće iz područja kvalitete sjemena, sadnog materijala i priznavanja sorti poljoprivrednog bilja.

Za davanje stručnih mišljenja i prijedloga u postupku priznavanja svojti šumskog drveća i grmlja u Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva osnovat će se Povjerenstvo za priznavanje svojti šumskog drveća i grmlja.

U pogledu administrativnih kapaciteta nema prepreka za implementaciju pravne stečevine EU.

Republika Hrvatska traži prijelazno razdoblje do 31. prosinca 2014. godine za primjenu odredbi članka 4. stavka 1. Direktive 2002/53/EZ i članka 4. stavka 1. Direktive 2002/55/EZ, za stavljanje na tržište sjemena sorti repe, žitarica, uljarica i predivog bilja, krmnog bilja, sjemenskog krumpira i povrća. Tijekom prijelaznog razdoblja takvo sjeme stavljat će se isključivo na tržište Republike Hrvatske.

Obrazloženje: Navedene sorte nalaze se na odgovarajućoj sortnoj listi Republike Hrvatske, a nisu bile službeno priznate u skladu s navedenim odredbama Direktiva 2002/53/EZ i 2002/55/EZ. Od 2004. godine, sorte ratarskog bilja su se uvrštavale na sortnu listu u Republici Hrvatskoj nakon prethodno provedenog DUS ispitivanja.

U Republici Hrvatskoj na sortnoj listi nalaze se sorte žitarica, repe, uljarica i predivog bilja, krmnog bilja, povrća i sjemenskog krumpira, koje prilikom uvođenja na sortnu listu nisu bile prethodno ispitane u DUS ispitivanjima, a radi se o znatnom broju sorti koje imaju već tradicionalni krug kupaca. Onemogućavanje njihove proizvodnje i stavljanja na tržište moglo

bi prouzročiti poremećaje na tržištu sjemena i gospodarske poteškoće. Stoga se traži prijelazno razdoblje za sorte za koje nije provedeno DUS ispitivanje.

Trenutno se na Sortnoj listi u Republici Hrvatskoj nalazi ukupno 214 domaćih sorti koje nemaju DUS izvješće. Od toga je 158 sorti žitarica i 56 sorti ostalih vrsta.

Republika Hrvatska će počevši od 2009. u četverogodišnjem razdoblju uspostaviti plan ispitivanja navedenih sorti koje ne ispunjavaju uvjete za sortnu listu u pogledu DUS ispitivanja. Ispitivanja će se vršiti u 4 ciklusa po približno 50 sorti za koje po ciklusu treba osigurati 3 godine (DUS ispitivanje traje dvije godine, ali u slučaju propadanja poljskog pokusa ili ponavljanja ispitivanja ujednačenosti nužno je predvidjeti i treću godinu). Navedena ispitivanja provest će se u najvećem dijelu u Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo te će se pored redovitih godišnjih 70 do 80 DUS ispitivanja dodatno obaviti DUS ispitivanja za približno 50 sorti koje nisu prethodno ispitane. Planiranom dinamikom DUS ispitivanja za sorte koje ne ispunjavaju taj uvjet trebaju biti okončana do kraja 2014. godine.

Tehnička opravdanost za dobivanje prijelaznog razdoblja je objašnjena u slijedećoj tablici. (Programi u pogledu (DUS ispitivanja) testiranja sorti koje se nalaze na sortnoj listi bez DUS ispitivanja).

Početak ispitivanja	Broj sorata u ispitivanju	Završetak ispitivanja
2009.	55 sorti	2011.
2010.	53 sorte	2012.
2011.	53 sorte	2013.
2012.	53 sorte	2014.

Stoga gore navedenim zahtjevom za prijelaznim razdobljem osigurati će se potrebno vrijeme za provedbu nužnih DUS ispitivanja sorti. Sorte koje ne ispune uvjete u pogledu DUS ispitivanja, po isteku prijelaznog razdoblja brisat će se sa sorte liste u Republici Hrvatskoj.

Zaštita biljnih sorti

Zakonodavni okvir

Republika Hrvatska će sukladno odredbama UPOV Konvencije iz 1991. godine zadržati nacionalni sustav zaštite biljnih sorti. Istovremeno, sukladno odredbama Uredbe (EZ) br. 2100/94 o zaštiti biljnih sorti u Zajednici, prihvaća se sustav zaštite biljnih sorti na razini EU u okviru kojeg će hrvatski oplemenjivači imati mogućnost zaštite oplemenjivačkih prava na teritoriju EU.

Institucionalni okvir

MPRRR kao nadležno tijelo za provođenje Zakona o zaštiti biljnih sorti formiralo je posebnu ustrojstvenu jedinicu za provedbu Zakona u vidu Odsjeka za bilinogojstvo te je na obavljanju poslova iz ovog područja zaposlen 1 djelatnik.

ZSR provodi stručno-tehnički dio poslova iz područja Zakona zaštiti biljnih sorti. U Zavodu na tom području radi 5 djelatnika. Zavod je tehnički i stručno osposobljen za provođenje svih zadaća iz područja zaštite biljnih sorti.

U pogledu administrativnih kapaciteta nema prepreka za implementaciju pravne stečevine EU.

Razumijevanje je Hrvatske da će oplemenjivači iz Republike Hrvatske danom pristupanja EU imati pravo da u razdoblju od godinu dana podnesu zahtjev za zaštitu sorte uz priznavanje statusa nove sorte, u skladu s odredbom članka 116. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 2100/94.

Međunarodni fitosanitarni sporazumi

Hrvatska će 6 mjeseci prije pristupanja EU otkazati ili prilagoditi bilateralne ugovore sklopljene s državama navedenima u poglavlju II.f. kako bi bila u skladu s EU obvezama.